

Jaarverslag 2020-2021

Regionaal Bureau Leren West-Brabant
Gemeenschappelijke regeling Programma Schoolverzuim
en Voortijdig Schoolverlaten

Voorwoord

Ieder kind heeft recht op onderwijs en verdient de kans zich te ontwikkelen. Maar een zorgeloze schooltijd is helaas niet voor elke jongere vanzelfsprekend.

Binnen het Regionaal Bureau Leren (RBL) West-Brabant werken zestien gemeenten samen om schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten onder jongeren van 5 tot 23 jaar tegen te gaan. De medewerkers van de verschillende gemeenten werken op of met de verschillende scholen in de hele regio. We spreken daarbij niet over, maar met de jeugdigen en/of hun ouders.

De laatste jaren, en zeker tijdens de coronaperiode, zien we een verschuiving in het accent van onze taak van handhavend naar vooral preventief optreden. We handhaven waar het moet, maar we willen vooral voorkomen dat leerlingen verzuimen of voortijdig het onderwijs verlaten. We zoeken en realiseren oplossingen voor de vaak complexe vraag om onderwijs en werk of zorg te combineren.

In schooljaar 2020-2021 werden het recht op onderwijs, de preventieve taken en het realiseren van oplossingen des te meer van belang, na reeds een half schooljaar (2019-2020) met sluitende scholen en online lessen. De taak van de leerplichtambtenaren en RMC trajectbegeleiders is vanaf de start van schooljaar 2020-2021 fors anders gebleven. Ze hebben vanaf september 2020 geholpen leerlingen in beeld te houden en verbinding te leggen tussen gezinnen en scholen.

Dit schooljaar ging het niet meer over het regelen van goede apparatuur of om het regelen van opvang op school of elders. Het accent lag bij de oudere leeftijden eerder op hulp bij het zoeken naar een stageplaats of een andere, passende opleiding. Maar opvallend vaak zijn de RBL-medewerkers ook intensief bezig geweest met het weer terug naar school laten gaan van kinderen of jongeren, die om allerlei redenen al langere tijd geen onderwijs meer hadden gevolgd. De jongeren zijn ook heel dit schooljaar weer centraal gezet en er is steeds op zoek gegaan naar verbinding.

Deze ervaring heeft het RBL ook dit schooljaar weer geleerd dat er zich een serieus knelpunt voordoet. Landelijk is het vanuit de Leerplichtwet de bedoeling dat de taak van de leerplichtambtenaren en RMC trajectbegeleiders 'kantelt' naar preventief werken aan schooluitval en schoolverzuim., het werken volgens de MAS (Methodische Aanpak Schoolverzuim). Het gehele schooljaar 2020-2021 heeft ons opnieuw bevestigd dat preventief werken tijdrovender is, maar absoluut thuishoort binnen het sociaal domein en rendeert om vooral jeugdhulpkosten terug te dringen. Hoe hierop formatief de aansluiting weer te vinden, zal een prioritair gespreksonderwerp zijn met onze gemeenten.

De belangrijkste gegevens en cijfers van het schooljaar 2020-2021 vindt u in dit jaarverslag. Zoals gewoonlijk geheel digitaal, zodat u als lezer sneller de juiste gegevens kunt vinden en kunt inzoomen op de onderwerpen waar u meer over wil weten.

Ook dit schooljaar zijn door de coronamaatregelen de cijfers niet één op één vergelijkbaar met die van andere jaren, ook niet echt met die van schooljaar 2019-2020. Voor het grootste deel van schooljaar 2020-2021 golden er weer andere coronamaatregelen; de regels voor het melden en opvolgen van verzuim bleven wel milder. Dit is weer terug te zien in de cijfers.

Een minder aangename bijkomstigheid voor schooljaar 2020-2021 is de overgang naar een vernieuwde versie van het centrale registratiesysteem JVS, tijdens het schooljaar. Alle leerplichtambtenaren hebben hiertoe trainingen gevolgd, maar hadden helaas ook last van de 'kinderziekten'. Bovendien is de peildatum veranderd, wat de vergelijkbaarheid van onze cijfers gedeeltelijk heeft bemoeilijkt. Hierop wordt in dit jaarverslag zelf verder ingegaan.

Wilt u meer weten over het RBL West-Brabant, onze manier van werken en de uitdagingen waar we voor staan? Neem dan contact met ons op via (076) 529 81 10 of info@rblwest-brabant.nl. We horen graag van u.

Inleiding 1/2

De Gemeenschappelijke Regeling Programma Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten is beter bekend onder de naam Regionaal Bureau Leren West-Brabant. Alle zestien deelnemende gemeenten hebben hun administratie overgedragen aan het RBL West-Brabant. Voor zeven gemeenten voert het RBL sindsdien ook de uitvoerende taken uit. Het gaat om het dagelijks werk van leerplichtambtenaren en RMC trajectbegeleiders.

Zowel de samenwerking op administratief vlak als de samenwerking in de uitvoering leveren voordelen op bij het voorkomen en terugdringen van schoolverzuim en schooluitval. Leerlingen en studenten gaan immers lang niet altijd naar een school of onderwijsinstelling in hun woongemeente. Als verzuim- en uitvalproblematiek de gemeentegrenzen overschrijdt, is het verstandig ook de oplossing ervan over gemeentegrenzen heen te organiseren.

Eén regionale leerlingenadministratie, met dagelijkse koppelingen naar de gemeentelijke Basisregistraties Persoonsgegevens (BRP's), DUO (het onderdeel van het ministerie van OCW dat verzuimmeldingen en school in- en uitschrijvingen registreert) en Suwinet (een systeem waarin gemeenten en overheidsinstanties (inkomens)gegevens delen), zorgt ervoor dat de kans minimaal wordt dat jongeren die verhuizen binnen de regio of naar school gaan in een andere gemeente dan hun woongemeente, uit zicht raken.

Per 1 september 2020 is Regionaal Bureau Leerplicht West-Brabant verder gegaan onder de naam Regionaal Bureau Leren West-Brabant. Wij zetten ons in voor het recht op onderwijs en ontwikkeling en dat gaat verder dan alleen de leerplicht. Met deze nieuwe naam doen we meer recht aan de aard en omvang van onze werkzaamheden en hopen we toegankelijker te zijn. Met ingang van schooljaar 2020-2021 gebruikt RBL West Brabant de nieuwe naam en het bijpassend logo.

In de regio wordt in 4 gebieden met elkaar samengewerkt op het niveau van de uitvoering van de leerplichttaken, dit zijn:

- De gemeenten Breda, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Drimmelen, Moerdijk, Oosterhout en Geertruidenberg. Deze samenwerking wordt aangeduid met 'niveau 2'.
- De gemeenten Bergen op Zoom, Halderberge, Roosendaal, Steenbergen en Woensdrecht (oftewel team West)
- De gemeente Altena
- De gemeenten Etten-Leur, Rucphen en Zundert. Deze samenwerking wordt aangeduid met 'niveau 2A'.

De bovengenoemde 4 verschillende samenwerkingen in de regio op het gebied van leerplicht vinden elkaar frequent in het ingevoerde functioneel overleg. Het functioneel overleg stimuleert de onderlinge samenwerking en bevordert regionale afstemming.

Anderzijds vindt er in de regio samenwerking plaats met externe netwerkpartners op het terrein van passend onderwijs, jeugdbeleid en participatiewetgeving.

Inleiding 2/2

Schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten worden in de praktijk niet afgebakend door gemeentegrenzen. Daarom is intergemeentelijke samenwerking van groot belang om er effectief tegen te kunnen optreden. Onze speerpunten zijn het voorkomen en verminderen van schoolverzuim, het borgen van het recht op onderwijs en het terugdringen van voortijdig schoolverlaten. RBL West-Brabant vertaalt dit operationeel door onder andere te werken in flexibele teams van leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders en zoveel mogelijk de werkwijzen te harmoniseren in de regio. Beleidsmatig wordt ingezet op de samenwerking met netwerkpartners op het terrein van passend onderwijs, jeugdbeleid en participatiewetgeving; op uitvoerend vlak wordt hierop ook ingezet, maar dient zich toch bezorgdheid aan. We verwijzen onder andere naar de tekstballon op deze pagina.

Missie

Iedere West-Brabantse jongere zonder startkwalificatie zit op een passende school, is op weg naar een startkwalificatie of wordt begeleid naar de voor hem of haar hoogst haalbare startpositie in de maatschappij. Dit doen we niet alleen; daarvoor is samenwerking op bestuurlijk, beleids- en uitvoerend niveau nodig.

Visie

We leveren daarvoor individueel maatwerk binnen de kaders van de Leerplichtwet en RMC-wetgeving en doen daarbij een beroep op de verantwoordelijkheid van jongeren, ouders, scholen en relevante netwerkpartners in het sociaal domein.

Kernwaarden

Recht op onderwijs, transparantie, gelijke kansen, integriteit, respect voor het individu en samenwerken met anderen zijn daarbij onze kernwaarden.

Leesbaarheid jaarverslag 2020-2021

Zoals in het voorwoord al aangegeven, zijn ook dit schooljaar door de coronamaatregelen de cijfers niet één op één vergelijkbaar met die van andere jaren, ook niet echt met die van schooljaar 2019-2020. Voor het grootste deel van schooljaar 2020-2021 golden er weer andere coronamaatregelen; de regels voor het melden en opvolgen van verzuim bleven wel milder. Dit is weer terug te zien in de cijfers.

Een eigenlijk onaangename bijkomstigheid voor schooljaar 2020-2021 is de overgang naar JVS3, de vernieuwde versie van ons centrale registratiesysteem, in de loop van het schooljaar. Alle leerplichtambtenaren hebben hiertoe trainingen gevolgd, maar hadden helaas ook last van de 'kinderziekten'. Bovendien is de peildatum veranderd, wat de vergelijkbaarheid van onze cijfers gedeeltelijk heeft bemoeilijkt. Hierop wordt in dit jaarverslag zelf verder ingegaan.

De bedoeling centraal: 'Onze mensen zijn harder nodig dan ooit'

Vorig schooljaar was het signaal dat er vooral op beleidsmatig niveau nog veel werk aan de winkel is. Een schooljaar later geven teamleider Josieke Borsten en coördinator Sabina Bakkers aan dat er weinig balans meer is tussen de sterk toegenomen complexiteit van de problematiek onder de jongeren en de werkdruk bij de RBL-professionals. Zij uiten hun bezorgdheid over hun teamleden door de slogan 'Vergeet jezelf niet – als je voor een ander zorgt' aan te halen. Hoe zij vooruitkijken is onder andere te lezen in het volledige artikel. Klik [hier](#) om het volledige artikel te lezen.

Leeswijzer

In dit jaarverslag wordt voornamelijk op het niveau van werkprocessen gerapporteerd. Een werkproces is een term die gebruikt wordt in het Jeugd Volg Systeem (JVS), het systeem waarin alle interventies worden geregistreerd die voor jongeren gedaan worden.

We werken met 18 verschillende soorten werkprocessen, zoals de werkprocessen 'Absoluut verzuim' en 'Informatie en advies'. Soms is een werkproces in een kwartier afgehandeld, maar veel vaker gaat het om een investering van minstens een uur. Het aantal contacten wisselt ook, dit kunnen er enkele zijn tot wel 40 contactmomenten met leerling, ouders, school en netwerkpartners.

Dit jaarverslag is een dynamisch pdf-bestand. Door middel van verschillende knoppen kunt u gemakkelijk door het document bewegen om snel bij de informatie te komen die voor u interessant is.

In de groene balk onderaan iedere pagina staan de volgende twee knoppen weergegeven.

Inhoud:

Laatst bekeken pagina:

De peildatum voor de jongerenaantallen die in dit verslag genoemd worden, met name onder 'Doelgroep', is 01-10-2020.

Als in dit jaarverslag wordt gesproken over werkprocessen dan gaat het om de werkprocessen waaraan is gewerkt in de periode van 01-08-2020 tot en met 31-07-2021. De aanduiding '-' in de tabellen betekent 0 of geen.

Bij de meeste tabellen en grafieken staat een knop zodat u kunt doorklikken naar een overzicht op gemeenteniveau.

Gegevens per gemeente:

Samenvatting

Ook in schooljaar 2020-2021 zagen we door de aanhoudende corona situatie een daling van de meeste verzuimmeldingen. Het bij het RBL te melden (langdurig) relatief en luxe verzuim zette dit schooljaar zijn daling ten opzichte van vorig schooljaar voort. Luxe verzuim vertoont zelfs een behoorlijke daling, maar er waren dan ook geen vakantie-reizen mogelijk. Absoluut verzuim is daarentegen gestegen, maar zit nog steeds onder het niveau van voorgaande (niet-corona) jaren.

De overheid heeft het merendeel van dit schooljaar de opdracht om niet te handhaven herhaald. Scholen zijn gelukkig wel doorgegaan met het doen van preventieve meldingen. Er was immers tijdelijk nog een periode met online lessen en/of onderwijs op afstand. Scholen bleven ook bezorgd om leerlingen bij de (gedeeltelijke) terugkeer naar fysiek onderwijs. Daarbij bleef de rol van de leerplechtambtenaar vooral gericht op verbinding maken tussen de gezinnen en scholen en kijken hoe de leerling weer onderwijs kon volgen.

Opnieuw zien we een forse stijging in het aantal werkprocessen 'Informatie en advies'; ze zijn de operationele 'vertaling' van de (voortgezette) rol van de leerplechtambtenaren en trajectbegeleiders om als verbinder zoveel mogelijk preventief schoolverzuim en schooluitval tegen te gaan.

Leerplechtige leerlingen zonder schoolinschrijving blijven in onze regio de hoogste prioriteit houden. We streven er ook in coronatijden naar dat alle jongeren tot 18 jaar op school zitten, tenminste tot het moment waarop de startkwalificatie is behaald. Samen met onze lokale samenwerkingspartners stelt de leerplechtambtenaar alles in het werk om absoluut verzuim op te lossen.

De meest gebruikte vrijstelling in deze regio blijft de vrijstelling op grond van artikel 5 onder c, het volgen van onderwijs op een school in het buitenland. Zo'n 820 kinderen wonen wel in deze regio, maar volgen in het buitenland (met name in België) onderwijs. Dit is een daling met ruim 30 ten opzichte van vorig jaar.

In onze regio zien we dat het aantal voortijdig schoolverlaters gedaald is van 2,0% naar 1,74%. Dit is vergelijkbaar met het landelijk percentage van 2,01%.

Er zijn twee belangrijke factoren die de vsv-daling helpen verklaren. Als eerste de effectieve inzet van alle leerplechtambtenaren en trajectbegeleiders van RBL, professionals scholen, gemeenten en zorgpartijen, die hiervoor een groot compliment verdienen. Ten tweede de verslechterde arbeidsmarkt, waardoor werk voor jongeren een minder aantrekkelijk alternatief voor onderwijs is. De daling van het aantal vsv'ers is een positieve ontwikkeling, maar betekent helaas niet dat de coronacrisis zonder negatieve gevolgen voor vsv zal zijn geweest.

De pandemie en de gevolgen die deze heeft op het onderwijs zijn nog niet voorbij. Zo zijn er in het studiejaar 2019-2020, door het vervallen van het centraal examen, jongeren geslaagd en doorgestroomd naar het mbo die dat onder normale omstandigheden niet hadden gedaan. Daarnaast zijn er studenten die door het afstandsonderwijs vereenzamen of studievertraging oplopen en bestaat er het risico dat zij hierdoor ontmoedigd raken en afhaken.

Het aantal werkprocessen voor RMC trajectbegeleiding is gedaald van 1.823 naar 1.594. Echter blijkt dat de RMC-begeleiding van jongeren intensiever is geworden. Uit de signalen van scholen, leerplecht, RMC en hulpverlening blijkt dat de complexiteit van casuïstiek toeneemt. Jongeren die uitgevallen zijn van school hebben steeds vaker hulp nodig hebben op meerdere leefgebieden. De begeleiding kost hierdoor meer tijd en is intensiever.

Doelgroep RBL West-Brabant

Deze tabellen betreffen het aantal jongeren van 5 tot 23 jaar van de 16 gemeenten die bij de gemeenschappelijke regeling zijn aangesloten. De peildatum is 01-10-2020.

Type onderwijs van laatste schoolinschrijving	01-10-2020
Primair onderwijs*	48.755
Speciaal onderwijs	1.513
Voortgezet speciaal onderwijs	1.941
Voortgezet onderwijs	52.103
Middelbaar beroepsonderwijs	29.105
Geen schoolinschrijving**	1.744
Totaal	135.161

gegevens per gemeente

* Het Speciaal Basisonderwijs (SBO) wordt in dit jaarverslag, zoals in de wetgeving (Wet Primair Onderwijs (WPO) en Wet Expertise Centra (WEC)) is aangegeven, gerekend tot de categorie Primair Onderwijs (PO).

** 622 jongeren hebben een startkwalificatie behaald, maar kunnen niet worden ingedeeld in een categorie, omdat voor deze jongeren het type onderwijs van laatste schoolinschrijving ontbreekt is in het systeem.

Status	01-10-2020
Leerplichtig	80.089
Kwalificatieplichtig	14.780
Boven leerplichtig*	12.428
Startkwalificatie behaald**	27.864
Totaal	135.161

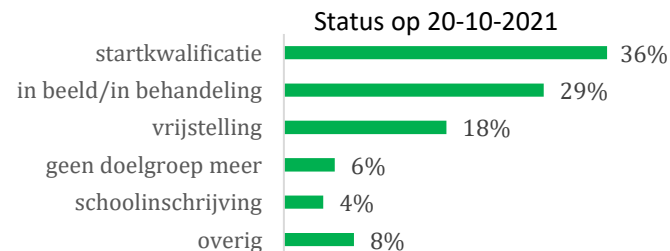
gegevens per gemeente

* 18-23 jarigen die onderwijs volgen en nog geen startkwalificatie hebben behaald

** vwo-, havo- of mbo-diploma op niveau 2 of hoger

Wist je dat...

De 49 leerplichtambtenaren, trajectbegeleiders en administratief medewerkers onder het RBL West-Brabant in het schooljaar 2020-2021 hebben gewerkt aan 24.959 werkprocessen, waarvan 12.917 door de Leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders. Er zijn 10.398 brieven verstuurd, meer dan 34.992 contacten via email en social media verwerkt, 9.010 telefoongesprekken en zo'n 2.978 gesprekken met leerlingen en/of ouders. Daarnaast namen we in de regio het afgelopen schooljaar deel aan 1.352 externe overleggen. Er zijn minder overleggen geweest, dit heeft ook te maken met de corona periode.

*Van de personen die op 01-10-2020 geen schoolinschrijving hadden, was dit op 20-10-2021 de situatie.

Leerplicht en kwalificatieplicht

vrijstelling

verzuim

thuiszitters

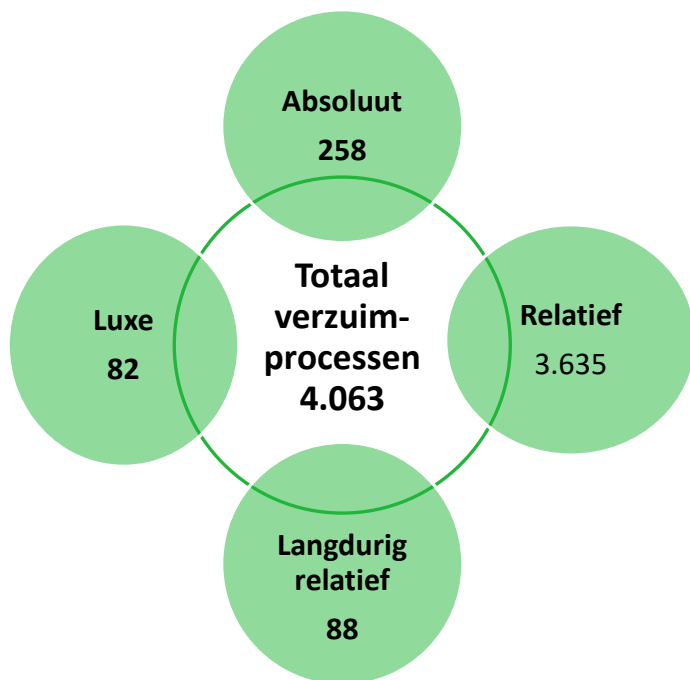
overig

Verzuim

4.063

werkprocessen zijn in onze regio afgehandeld naar aanleiding van één of meer (types) verzuimmeldingen

Het RBL benadrukt het belang van het melden van verzuim. Alle medewerkers van het RBL West-Brabant zetten in op een betere registratie en melding door de scholen. Frequent contact met en bezoek aan de scholen is één van de voorwaarden om het verzuim goed in beeld én geregistreerd te krijgen.

Het aantal werkprocessen is hoger dan het aantal leerlingen. Dit betekent dat er in sommige gevallen sprake was van meerdere verzuimmeldingen bij één leerling.

We onderscheiden de volgende types verzuim:

- Absoluut:** leer- of kwalificatieplichtige leerling zonder schoolinschrijving
- Relatief:** leer- of kwalificatieplichtige leerling met schoolinschrijving en verzuimt zonder geldige reden (les- of praktijktijd)
- Langdurig relatief:** leer- of kwalificatieplichtige leerling met schoolinschrijving en er is sprake van ongeoorloofd verzuim dat langer dan vier weken duurt
- Luxe:** leer- of kwalificatieplichtige leerling gaat zonder toestemming tijdens de schoolperiode met vakantie

3,93% = verzuimpercentage relatief en luxe verzuim

Dit is de verhouding tussen het aantal leerlingen van 5 tot 18 jaar en het aantal werkprocessen relatief en luxe verzuim (2018-2019: 4,45%, 2019-2020: 3,99%)

gegevens
per
gemeente

Bij de meeste vormen van het bij RBL te melden verzuim is sprake van een voortzetting van een daling ten opzichte van vorig schooljaar. Luxe verzuim vertoont zelfs een extreme daling (geen vakantiereizen mogelijk). Absoluut verzuim is gestegen, maar zit nog steeds onder het niveau van voorgaande (niet-corona) jaren. Scholen zijn doorgedaan met het doen van preventieve meldingen, omdat leerlingen uit beeld dreigden te raken (tijdens de periode van onderwijs op afstand) of omdat de school zich zorgen maakte bij de (gedeeltelijke) terugkeer naar fysiek onderwijs. Daarbij bleef de rol van de leerplichtambtenaar vooral gericht op verbinding maken tussen de gezinnen en scholen en kijken hoe de leerling weer onderwijs kon volgen. Over het algemeen blijft de aandacht steeds vaker gaan naar het verlenen van zorg en begeleiding (à la de MAS-methode) waarbij (uiteindelijk) handhaving ook nodig kan zijn.

Absoluut verzuim

258

werkprocessen 'absoluut verzuim' die door de leerplichtambtenaren in behandeling zijn genomen (2019-2020: 211 en 2018-2019: 288).

De meest voorkomende uitstroomreden is: (terug) naar school.

Vanaf hier gaat het niet meer om het aantal jongeren in West-Brabant maar om het aantal werkprocessen dat door het RBL West-Brabant in behandeling werd genomen.

Leerplichtige leerlingen zonder schoolinschrijving hebben de hoogste prioriteit. De leerplichtambtenaar zal alles in het werk stellen om absoluut verzuim op te lossen. De leerplichtambtenaar heeft de mogelijkheid om sanctionerend op te treden indien ouders en leerlingen niet voldoen aan de verplichtingen uit de Leerplichtwet door een proces-verbaal op te maken tegen de ouders. Steeds vaker wordt op een andere manier dan met sanctionerend optreden geprobeerd de leerling (samen met de lokale partners) terug naar school te leiden, via begeleiding of inschakeling van de juiste hulpverlening.

Onderstaande tabel geeft weer hoe meldingen van absoluut verzuim door leerplichtambtenaren zijn afgerond.

Uitstroomreden	2019-2020	2020-2021
(Terug) naar school	88	109
Afgedaan	1	3
Heeft vrijstelling (aangevraagd)	28	53
Verhuisd	39	28
Anders*	55	65
Totaal	211	258

*Anders: Hieronder vallen de volgende uitstroomredenen: hoogst haalbare bereikt, gesloten geplaats, onterechte melding, MBO niveau 2 niet haalbaar, onderzoek BRP (basisregistratie personen) en overdracht naar de trajectbegeleider RMC vanwege het bereiken van de 18-jarige leeftijd.

gegevens
per
gemeente

Er is sprake van **absoluut verzuim** als een leer-/kwalificatieplichtige jongere niet op een school staat ingeschreven. Leerlingen van 5 tot 18 jaar moeten naar school zolang ze geen startkwalificatie hebben behaald. Als een leerling niet naar school gaat zonder geldige reden, dan is dat een overtreding van de Leerplichtwet.

De centrale regionale administratie verwerkt administratief veel absoluut verzuimmeldingen. De administratie gaat na of een brief verzonden moet worden wanneer een kind geen inschrijving blijkt te hebben en handelt zaken af waardoor de leerplichtambtenaren in de regio worden ontlast. Ook schrijft de administratie ouders aan van kinderen die binnenkort 5 jaar worden en nog geen schoolinschrijving hebben. In het verleden werden ouders aangeschreven vanuit een werkproces absoluut verzuim bij het bereiken van de leerplichtige leeftijd. Door ze net daarvoor aan te schrijven, wordt eerder een beroep op vrijstelling gedaan. Deze proactieve inzet van de regionale administratie leidt tot eerdere duidelijkheid omtrent de schoolinschrijving of een mogelijk beroep op vrijstelling. Verder hebben wij te maken met een relatief grote groep leerlingen die in België op school zit, met name in de gemeenten langs de grens. Ook die ouders krijgen een informatiebrief, voor de start van het nieuwe schooljaar over de verlening van de vrijstelling van inschrijving in Nederland.

Cijfers waarstaatjegemeente.nl

Vaak wordt voor cijfers over o.a. absoluut verzuim ook gekeken naar waarstaatjegemeente.nl. Die aantallen komen niet overeen met de aantallen in dit jaarverslag. In het jaarverslag wordt gekeken naar het aantal afgehandelde werkprocessen. De informatie op waarstaatjegemeente.nl is gebaseerd op de artikel 25 rapportage oftewel leerplichttelling. Dat betreft het aantal personen waarbij sprake is geweest van vrijstelling, verzuim, proces-verbaal of thuiszitten.

Relatief verzuim

3.635 werkprocessen 'Relatief verzuim' die door de leerplichtambtenaren in behandeling zijn genomen (2018-2019: 4.128 , 2019-2020: 3.664)

693 waarschuwingen afgegeven vanwege relatief verzuim

128 afdoeningen ingezet vanwege relatief verzuim

In deze tabel staat het aantal werkprocessen gespecificeerd naar het type onderwijs dat de leerling volgde. Bij de afhandeling van verzuimmeldingen wordt gewerkt volgens de Methodische aanpak schoolverzuim (MAS). Hierbij staat niet de strafrechtelijke aanpak centraal, maar wordt primair ingezet op preventie en (vrijwillige) jeugdhulp.

Onderwijssoort	2019-2020	2020-2021
Primair onderwijs	481	372
Speciaal onderwijs	42	38
Voortgezet speciaal onderwijs	176	198
Voortgezet onderwijs	1.975	2.196
Middelbaar beroepsonderwijs	965	827
Soort onderwijs niet aangeduid	25	4
Totaal	3.664	3.635

gegevens
per
gemeente

Drempels wegnemen door samen te werken aan oplossingen

De Gemeenschappelijke Regeling dateert uit 2012. De wereld is in tien jaar tijd flink veranderd. Het recht op onderwijs vinden we allemaal ontzettend belangrijk. Laten we dan niet zelf allerlei drempels opwerpen, maar laten we meer vanuit de bedoeling gaan werken. Hoe kunnen we de jongeren nog meer centraal stellen dan we al doen? Aan de bevologenheid van het team zal het in elk geval niet liggen." Klik [hier](#) om het volledige interview met Cas Christiani, Ketenmanager Jeugd in Breda, te lezen.

Er is sprake van **relatief verzuim** als een leer-/kwalificatieplichtige jongere wel in een school staat ingeschreven, maar zonder geldige reden les- of praktijktijd verzuimt. Relatief verzuim is de officiële benaming in de leerplichtwet voor spijbelen. De school zelf blijft verantwoordelijk voor de behandeling van het korter durende relatief verzuim.

Een afhandeling is een maatregel waarmee de Leerplichtwet kan worden gehandhaafd. Afhandelingen zijn gebonden aan regels van het Openbaar Ministerie. Afhankelijk van de situatie kunnen de volgende afhandelingen worden toegepast: waarschuwing, Halt-verwijzing of het opmaken van een proces-verbaal. Halt-verwijzingen en processen-verbaal worden altijd besproken met het Openbaar Ministerie. Er zijn minder leerlingen dan werkprocessen: sommige leerlingen hebben meerdere afhandelingen op hun naam (recidive).

Afhandelingen	2019-2020	2020-2021
Proces-verbaal	57	63
Aanvullend proces-verbaal	12	9
Proces-verbaal met melding SVB	1	-
Verwijzing Halt	60	56
Totaal	130	128
Leerlingen met werkproces(sen)	118	113

gegevens
per
gemeente

Verzuim leidt niet altijd tot een proces-verbaal, vaak wordt er een waarschuwing gegeven aan de jongere. Dit kan een mondelinge of schriftelijke waarschuwing zijn zonder een gesprek, of een schriftelijke waarschuwing na een gesprek met de jongere.

693 waarschuwingen 'Relatief verzuim' (2018-2019: 1.708, 2019-2020: 1.198)

gegevens
per
gemeente

Luxe verzuim

82 werkprocessen 'Luxe verzuim' die door de leerplichtambtenaren in behandeling zijn genomen (2018-2019: 277, 2019-2020: 224)

27 waarschuwingen afgegeven vanwege luxe verzuim

17 afhandelingen ingezet vanwege luxe verzuim

We weten uit ervaring dat in een gemeente waar het luxe verzuim als speerpunt onder de aandacht wordt gebracht een reactie ontstaat. De ene school gaat daardoor strakker beleid voeren en staat steeds minder verlof buiten de vakantie toe. Andere scholen gaan meer zelf beslissen en melden minder bij de leerplichtambtenaar. Dit is wettelijk toegestaan. Als het gaat om een verlofaanvraag van minder dan 10 dagen, dan ligt de beslissingsbevoegdheid bij de directie van de school. Over verlofaanvragen van meer dan 10 dagen beslist de leerplichtambtenaar. Wordt er zonder toestemming buiten de schoolvakanties verzuimt, dan spreken we van luxe verzuim.

In deze tabel is het aantal luxe verzuimers vermeld naar het type onderwijs dat de leerling volgde. Het aantal werkprocessen luxe verzuim is gedaald met 142. Het grootste deel van het schooljaar waren er vanwege corona negatieve reisadviezen, waardoor mensen niet op vakantie konden. Dit is terug te zien in het aantal meldingen luxe verzuim.

Onderwijssoort	2019-2020	2020-2021
Primair onderwijs	161	55
Speciaal onderwijs	2	3
Voortgezet speciaal onderwijs	2	3
Voortgezet onderwijs	52	19
Middelbaar beroepsonderwijs	7	2
Soort onderwijs niet aangeduid	-	-
Totaal	224	82

gegevens per gemeente

Er is sprake van **luxe verzuim** als een leer-/kwalificatieplichtige jongere zonder toestemming van de schooldirecteur of leerplichtambtenaar tijdens de schoolperiode met vakantie gaat.

In principe is een vakantie tijdens de schoolperiode niet toegestaan, tenzij de ouders vanwege hun beroep of bedrijf niet in de schoolvakantie op vakantie kunnen. De ouders moeten in zo'n geval toestemming vragen voor verlof.

In deze tabel is te zien welke afhandelingen (voorheen 'afdoeningen') zijn ingezet bij werkprocessen luxe verzuim. Bij luxe verzuim zijn de ouders de eerstverantwoordelijken.

Afhandelingen	2019-2020	2020-2021
Proces-verbaal	52	17
Aanvullend proces-verbaal	-	-
Totaal	52	17
Leerlingen met werkproces(sen)	52	17

gegevens per gemeente

Verzuim leidt niet altijd tot een proces-verbaal, vaak wordt er een waarschuwing gegeven aan de jongere. Dit kan een mondelinge of schriftelijke waarschuwing zijn zonder een gesprek, of een schriftelijke waarschuwing na een gesprek met de jongere.

27 waarschuwingen 'Luxe verzuim' 2018-2019: 132, 2019-2020: 106

gegevens per gemeente

Vrijstelling

1.192 jongeren hebben een **vrijstelling van inschrijving** (2018-2019: 1.210, 2019-2020: 1.237)

De **meest gebruikte vrijstelling** in de regio (met name Baarle-Nassau, Roosendaal, Woensdrecht, Zundert) is **artikel 5 onder c**, vanwege het volgen van onderwijs op een school in het buitenland. Dit zijn voornamelijk scholen in België, waar kinderen uit de grensstreek naartoe gaan.

De Leerplichtwet 1969 definieert een aantal gronden waarop vrijstelling van de leerplicht van rechtswege ontstaat of mag worden verleend. De gronden lopen uiteen van lichamelijke of psychische belemmeringen om volledig dagonderwijs te volgen, tot bezwaar tegen de richting van de school of het op een andere manier volgen van voldoende onderwijs.

Bij de behandeling van een vrijstelling wordt altijd gekeken naar de reden van de aanvraag en het onderwijsbelang van het kind. Daarnaast stemt de leerplichtambtenaar af met het samenwerkingsverband PO of VO, omdat zij het beste zicht hebben op wat mogelijk nog wel kan op het gebied van onderwijs. En wordt afgestemd met het Sociaal Domein van de gemeente.

Een vrijstelling kan worden afgegeven voor (een gedeelte van) een schooljaar. In de tabel hiernaast staan leerlingen die dit schooljaar een vrijstelling van inschrijving hadden.

	2019-2020	2020-2021
Artikel 3a vervangende leerplicht 14 jarigen	-	2
Artikel 3b vervangende leerplicht laatste leerplichtige jaar	1	-
Artikel 5 onder a vrijstelling van inschrijving op een school wegens lichamelijke of psychische ongeschiktheid	277	262
Artikel 5 onder b vrijstelling van inschrijving op een school wegens bezwaar tegen de richting van het onderwijs	35	41
Artikel 5 onder c vrijstelling van inschrijving op een school wegens inschrijving op een school in het buitenland	857	821
Artikel 5a trekkende bevolking	3	1
Artikel 15 vrijstelling wegens het volgen van ander onderwijs	64	65
Totaal	1.237	1.192

gegevens
per
gemeente

Langdurig relatief verzuim (thuiszitters) 1/2

88 personen waarbij 'Langdurig relatief verzuim' is gemeld die door de leerplichtambtenaren in behandeling zijn genomen (2018-2019: 125)

76% van de thuiszitters in deze regio zat langer dan 3 maanden thuis in schooljaar 2020/2021.

In ongeveer 76% van de gevallen is het thuiszitten binnen het schooljaar opgelost.

De voornaamste redenen voor thuiszitten hebben te maken met psychische klachten of gezins- of gedragsproblematiek.

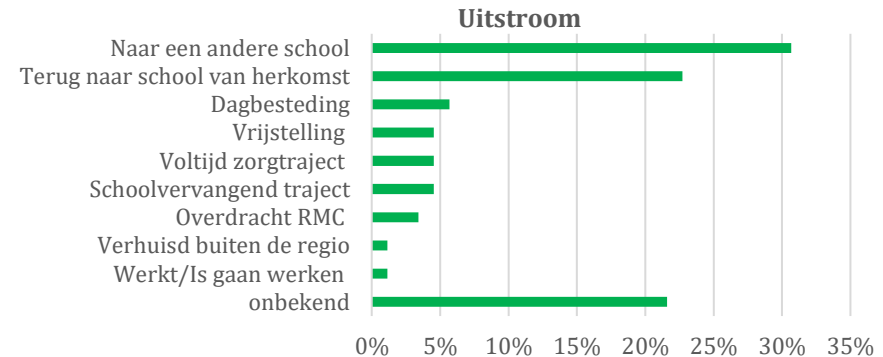
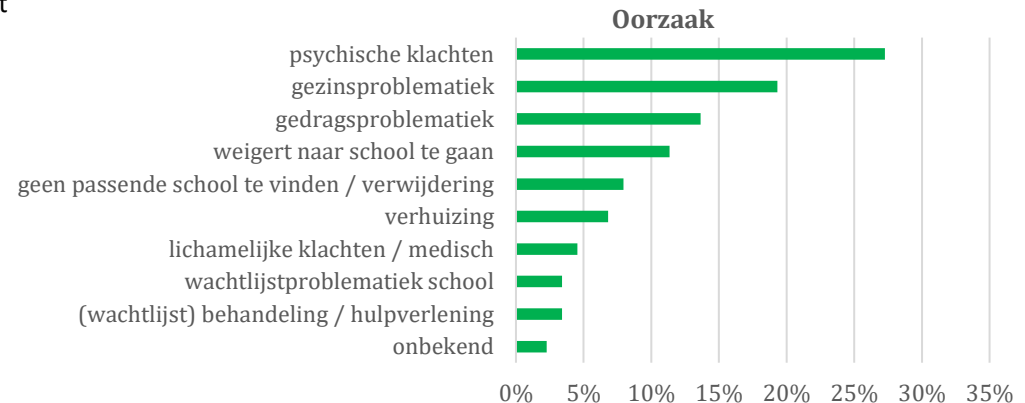
In deze tabel is het aantal langdurig relatief verzuimers (voorheen thuiszitters) vermeld naar het type onderwijs dat de leerling volgde. Deze West-Brabantse jongeren zaten op enig moment 4 weken of langer ongeoorloofd thuis. In de meeste gevallen is het thuiszitten binnen het schooljaar opgelost.

De cijfers in deze tabel zijn gebaseerd op de artikel 25 rapportage, oftewel de leerplichttelling. Deze hebben dan ook een andere peildatum, namelijk 02-10-2020 in plaats van 31-07-2020 zoals bij andere tabellen in dit jaarverslag.

Onderwijssoort	2019-2020	2020-2021
Primair onderwijs (incl. SBO)	18	22
Voortgezet speciaal onderwijs	24	27
Voortgezet onderwijs	53	39
Middelbaar beroepsonderwijs	6	0
Totaal gemelde langdurig relatief verzuimers	101	88
Totaal opgelost (incl. 18 jaar geworden of verhuisd)	72	67
Actuele langdurig relatief verzuimers	29	21

gegevens per gemeente

Er is sprake van langdurig relatief verzuim (voorheen thuiszitter) als een leer-/kwalificatieplichtige jongere staat ingeschreven op een school of onderwijsinstelling en deze ongeoorloofd langer dan 4 aaneengesloten weken niet bezoekt.

Overig

In deze tabel zijn de overige leerplicht werkprocessen vermeld die zijn afgehandeld door de leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders. Werkprocessen die alleen administratief zijn afgehandeld, zijn hier niet in meegenomen.

Onderwijssoort	2019-2020	2020-2021
Zorgadviesteam serieuze zorgsignalen die mogelijk gaan leiden tot verzuim of uitval (voorheen 'Zorg en preventie')	450	417
Informatie en advies vragen van diverse aard die beantwoord worden	2.748	3.538
Monitoring 18- indien na afsluiting van een werkproces toch behoefte is een tijdje de vinger aan de pols te houden (voorheen 'Nazorg'.)	238	125
Dreigende verwijdering meldingen van school dat een leerling verwijderd dreigt te worden, waardoor mogelijk schooluitval ontstaat	28	26
Verlof gewichtige omstandigheden meer dan 10 dagen Verlofaanvragen van meer dan 10 schooldagen wegens gewichtige omstandigheden artikel 11 onder g van de Leerplichtwet 1969	23	33
Zomeractie jongeren benaderen die tussen wal en schip dreigen te raken bij de overstap van VO naar MBO	159	343
Totaal werkprocessen	3.646	4.482
Totaal leerlingen	2.933	3.694

gegevens
per
gemeente

Ook in deze tabel zien we een verschillen bij bijna alle *soorten* werkprocessen. Informatie en advies is opnieuw gestegen. Dit heeft te maken met contact dat er met scholen of ouders is geweest over hoe om te gaan met de nieuwe situatie. Scholen hebben niet altijd via DUO gemeld, omdat de situatie niet altijd duidelijk was. In de tweede helft van vorig schooljaar was ditzelfde beeld te zien. Er zijn minder zorgadviesteam-overleggen geweest vanwege schoolsluitingen. Er is een forse stijging te zien in het aantal leerlingen dat is gemeld in het kader van de overstap VO-MBO. Eén van de redenen daarvoor is dat voorheen voor deze groep 2 werkprocessen werden gebruikt: Zomeractie en Overstap. Sinds schooljaar 2020-2021 wordt alles afgehandeld binnen één werkproces, namelijk Overstap. Daarnaast zijn we in het voorjaar en de zomer bezig geweest met de aansluiting op de landelijke Voorziening Vroegtijdig Aanmelden (VVA). Ook dit heeft geleid tot een stijging in het aantal werkprocessen.

Starten bij RBL in coronatijd: Laura van Gijzen en Piet Raaijmakers namen de uitdaging aan

Midden in coronatijd zijn RMC-trajectbegeleider Laura van Gijzen en leerplichtambtenaar Piet Raaijmakers gestart in hun nieuwe functies bij RBL West-Brabant. Beiden hebben een commerciële achtergrond, maar voelen zich nu helemaal op hun plek in hun maatschappelijke rol. "Maatwerk bieden aan jongeren op een cruciaal moment in hun leven, dat is het mooiste wat er is." De toenemende spanningen in gezinnen en het toenemend aantal kwetsbare jongeren is wat hen opvalt. Klik [hier](#) om het volledige artikel te lezen.

Regionaal Meld- en Coördinatiepunt en VSV

VSV cijfers van
OCW

RMC
trajectbegeleiding

Vangnet

overig

Voortijdig
schoolverlaters

JIKP

OnMyWay

RMC trajectbegeleiding

1.493

Jongeren (18+) in onze regio hebben **begeleiding** gehad van een leerplichtambtenaar of trajectbegeleider in het schooljaar 2020-2021 (2019-2020: 1.708)

Er is afgelopen schooljaar veel focus geweest op het begeleiden van jongeren naar een andere opleiding of naar werk. We hebben in de gehele regio sterk ingezet op de begeleiding van de 'nieuwe' voortijdig schoolverlaters, met als positief gevolg dat jongeren in elke gemeente actief zijn begeleid. Met de invoering van nieuwe maatregelen Voorkomen voortijdig schoolverlaten (vsv) krijgt de begeleiding van deze doelgroep ook de komende periode een krachtige impuls. Het accent ligt niet alleen op het behalen van de startkwalificatie, maar ook op het begeleiden van kwetsbare jongeren zonder startkwalificatie naar kansrijkere posities in de maatschappij.

Uitstroomreden na begeleiding door leerplichtambtenaar/trajectbegeleider	2019-2020	2020-2021
Geen doelgroep meer: jongeren die 23 zijn geworden, buiten de regio zijn verhuisd, startkwalificatie hebben behaald	64	40
Tijdelijk niet plaatsbaar: jongeren die tijdelijk niet in staat zijn onderwijs te volgen, bijv. omdat er eerst hulpverlening nodig is, ze de taal nog onvoldoende beheersen of een schoolvervangend traject volgen.	231	194
Werk	571	442
Onterechte melding: jongeren bij wie kort na de melding bleek dat er toch sprake was van een schoolinschrijving of startkwalificatie	239	233
Aangemeld bij opleiding: jongeren die al zijn aangemeld voor een opleiding voor het komende schooljaar, maar nog geen schoolinschrijving hebben	212	163
Begeleiding beëindigd, zonder opgaaf van reden door cliënt	351	353
Opleiding (continuering of andere)	155	169
Totaal aantal werkprocessen	1.823	1.594

“Alle hens aan dek om kwetsbare jongeren een nieuwe start te bieden”

In [dit artikel](#) vertellen RMC-coördinator Marieke Bart (namens de gemeenten) en Annemiek van Schilt (namens het onderwijs) hoe beroepsopleider Curio en RBL West-Brabant intensief samenwerken om kwetsbare jongeren te ondersteunen bij het maken van een vervolgstap naar een passende plek in de samenleving.

79

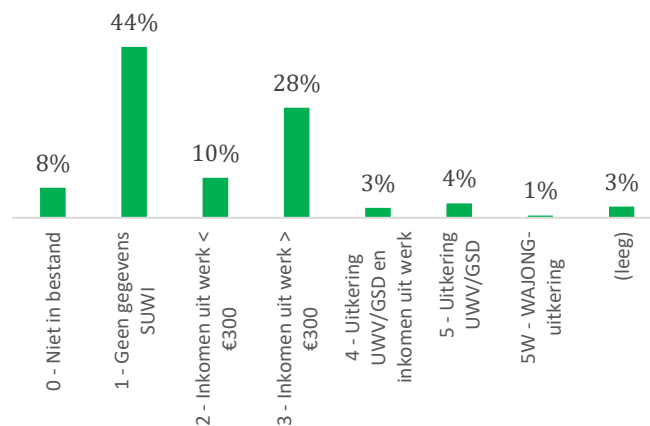
RMC-trajecten zijn preventief opgestart

terwijl er nog sprake was van een schoolinschrijving (schooljaar 2019-2020: 635)

gegevens per gemeente

SUWI prioriteit

(aantal unieke jongeren = 350)

gegevens per gemeente

Jongeren in kwetsbare positie (JKP)

5.786 unieke jongeren in startsets JKP (2017-2018 en/of 2018-2019 en/of 2019-2020 en/of 2020-2021)

1.877 Jongeren in startset JKP 2020-2021	56%	6%	20%	12%	
1.735 Jongeren in startset JKP 2019-2020	25%	29%	26%	12%	
1.491 Jongeren in startset JKP 2018-2019	11%	9%	41%	28%	10%
1.545 Jongeren in startset JKP 2017-2018	25%	6%	40%	22%	8%

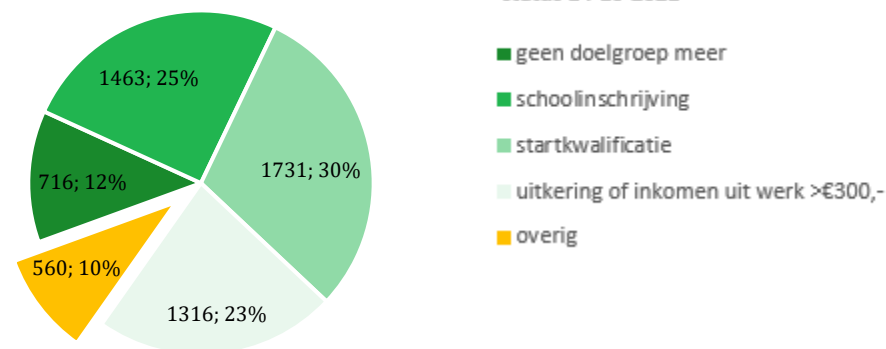
De minister van OCW wil voor jongeren in kwetsbare positie de risico's op uitval beperken en passende begeleiding voor deze jongeren versterken. Daarom hebben burgermeesters en wethouders sinds 1 januari 2017 de taak om de doelgroep jongeren in kwetsbare positie te volgen. Deze taak is bij de RMC belegd.

De startset JKP die jaarlijks in november geleverd wordt door het ministerie van OCW wordt gebruikt als bron voor de te monitoren jongeren. De startset bevat jongeren die op 1 oktober van een jaar (t) schoolgaand zijn en onderwijs volgen in het VMBO-BB, PRO, VSO of MBO1 en op 1 oktober van het volgende jaar (t+1) zitten in MBO1, MBO2 of het onderwijs hebben verlaten. Deze jongeren zitten in de leeftijdsgroep 16 tot en met 22 jaar, waarbij de peildatum 1 oktober van (t+1) is.

Reguliere vsv'ers die uitvallen binnen het MBO en ooit tot de kwetsbare doelgroep behoorden, blijven we zien als jongeren in een kwetsbare positie totdat ze 23 zijn geworden of een startkwalificatie hebben behaald (bron: standaard monitor JKP van Ingrado versie 3.0 december 2019).

We gebruiken de startset JKP van DUO. Daarnaast hebben we een **werkproces Kwetsbare Jongeren** om de totale groep te monitoren. Dit gebruiken we preventief voor jongeren die uitstromen uit PRO VSO, al voordat ze in de startset van DUO zitten. Naar deze groep gaan we niet voortdurend brieven sturen, maar wel monitoren dat er nazorg verleend blijft door de partij bij wie dat hoort. Of we nemen ze mee in de groepsaanpak vanuit RBL West-Brabant, OnMyWay (zie ook pagina 21).

Startset JKP (N=5.786)

Bovenstaande grafiek laat de status van de jongeren uit de startsets JKP zien op peildatum 14-10-2021.

Jongeren uit de categorie 'overig' worden benaderd door een leerplichtambtenaar of trajectbegeleider.

Het merendeel (82%) uit de categorie 'overig' heeft op 14-10-2021 de DUO status geen startkwalificatie. Deze jongeren zijn of worden binnenkort benaderd volgens de vsv aanpak.

Twee procent heeft de DUO status 'vrijstelling'.

De overige 8% heeft de duo status 'geen vsv' en 7% de status 'uit praktijkonderwijs'. Deze jongeren zijn al benaderd of worden benaderd, maar op een andere wijze dan de vsv jongeren.

Overig

In deze tabel zijn de overige RMC-werkprocessen vermeld die zijn afgehandeld door de trajectbegeleiders.

Werkprocessen die alleen administratief zijn afgehandeld, zijn hier niet in meegenomen.

Onderwijssoort	2019-2020	2020-2021
Verzuim 18+ Verzuim door 18+-ers door de school gemeld aan het RBL	1.398	1.449
In beeld VSV'ers (18+) die niet bereikbaar zijn of aangeven niet begeleid te willen worden, worden gemonitord en periodiek benaderd	81	137
Totaal werkprocessen	1.479	1.586
Totaal leerlingen	1.117	1.144

Het afgelopen jaar is onverminderd aandacht besteed aan verzuim onder leerlingen van 18 jaar en ouder. We brengen een duurzame beweging op gang die bijdraagt aan preventie van Verzuim 18+ en van voortijdig schoolverlaten.

Ook bij de 18+-ers is een verdere daling te zien in het aantal verzuimmeldingen. Ook bij deze groep heeft dit te maken met de veranderde situatie door corona. Scholen hebben leerlingen gemeld die geen lessen op afstand volgden. Onze trajectbegeleiders hebben bij deze jongeren deurbezoeken afgelegd of ze telefonisch benaderd om te kijken wat er nodig was om ze weer onderwijs te laten volgen.

Als je 18 jaar bent, ben je niet meer wettelijk verplicht een startkwalificatie te behalen. Je mag dan ook gaan werken als je geen startkwalificatie hebt. Maar omdat je mogelijkheden op de arbeidsmarkt beter zijn als je wel een startkwalificatie hebt, stimuleren wij jongeren tot 23 jaar om deze toch te behalen en hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten.

Tijdens het programma On my Way kunnen jongeren tussen de 18 en 23 jaar (zonder startkwalificatie) deelnemen aan een traject van 8 dagen in 4 weken. Ze volgen een gevarieerd en actief programma waarin jongeren aan de slag gaan met workshops om erachter te komen wie ze zijn, wat ze willen, wat ze kunnen en wat de eerste stap richting toekomst kan zijn. Kijk voor meer informatie op de website: www.omwwb.nl

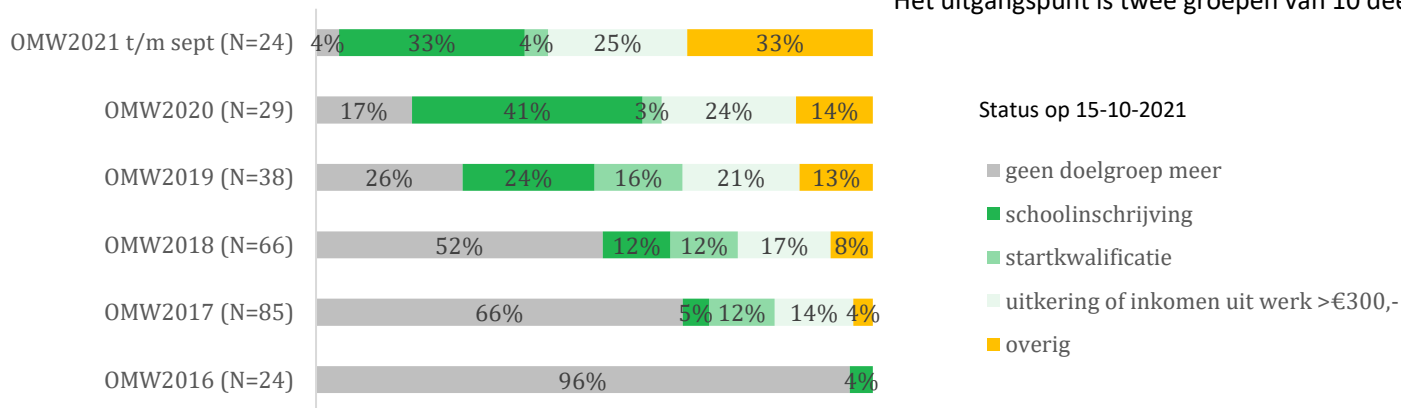
In het voorjaar hebben in team Oost (Breda, Oosterhout, Geertruidenberg, Baarle-Nassau, Rucphen, Drimmelen, Moerdijk, Alphen-Chaam, Zundert en Etten-Leur) 18 jongeren deelgenomen aan het programma van On my Way. In het najaar staat een volgende groep op de planning.

In team West (Bergen op Zoom, Halderberge, Roosendaal, Steenbergen en Woensdrecht) heeft één groep plaatsgevonden van zes deelnemers. In november staat een tweede groep op de planning. Ook is team West vanaf deze zomer een promotiecampagne gestart om OMW meer onder de aandacht te brengen.

De COVID-19 periode en het hierna aantrekken van de arbeidsmarkt (met name de logistieke sector) hebben gezorgd voor een daling van het aantal deelnemers.

Team Altena is druk bezig met het opzetten van een programma en gaat in het voorjaar van 2022 starten.

Het uitgangspunt is twee groepen van 10 deelnemers per jaar per team.

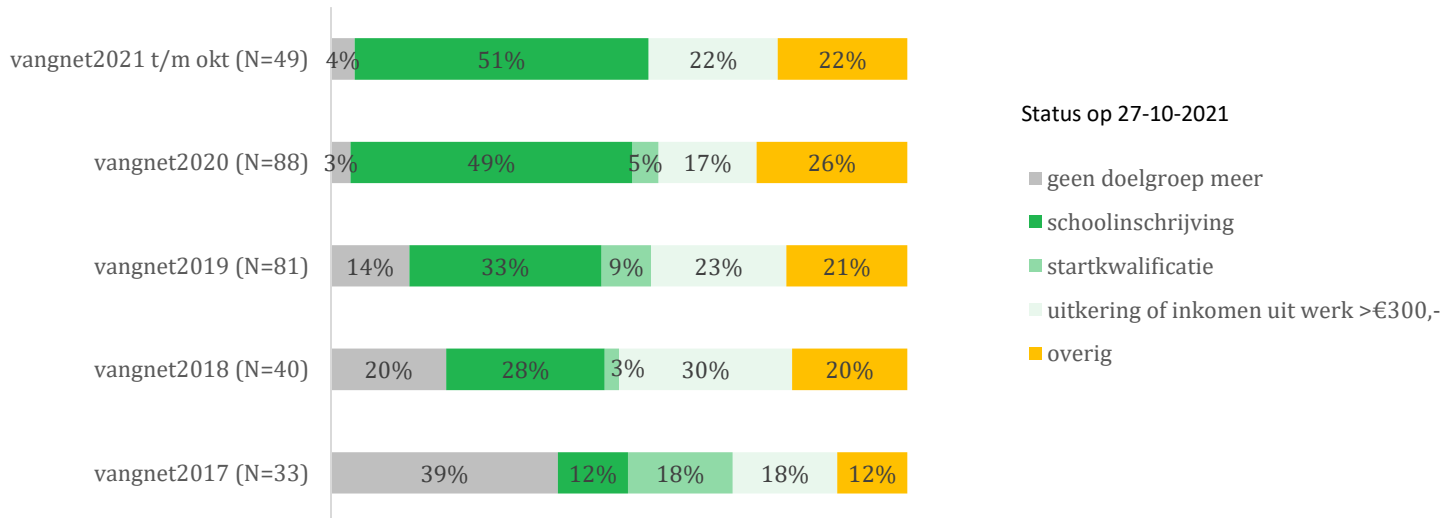
Status op 15-10-2021

- geen doelgroep meer
- schoolinschrijving
- startkwalificatie
- uitkering of inkomen uit werk >€300,-
- overig

Voor het RBL West-Brabant heeft het creëren van een sluitend regionaal vangnet al jarenlang prioriteit in de aanpak van voortijdig schoolverlaten. We willen iedere jongere in een kwetsbare positie tijdig in beeld hebben. Het RBL, onderwijs, sociaal domein en alle andere partners in de verzuimketen spannen zich in om het recht op onderwijs voor alle jongeren te waarborgen. Daarmee wordt geprobeerd jongeren zoveel mogelijk de kans te bieden om een startkwalificatie te behalen. Als dat niet mogelijk is, kijken we breed naar wat jongeren nodig hebben om een zelfstandige plek in de samenleving te vinden. We leggen verbinding tussen onderwijs, zorg en arbeid. Dit is niet zonder reden: de negatieve maatschappelijke gevolgen van schooluitval zijn veelvuldig en hebben daarnaast een langdurige impact op de loopbaanontwikkeling van jongeren. Met het regionaal vangnet en de ketenaanpak investeren we in de toekomst.

De vangnetcoördinator wordt ingeschakeld als professionals vastlopen bij de begeleiding van moeilijk plaatsbare en kwetsbare jongeren, jongeren met schulden of andere financiële problemen of jongeren met een complexe problematiek in het onderwijs. Voor leerplichtambtenaren, RMC-trajectbegeleiders en ketenpartners fungeert de vangnetcoördinator als vraagbaak en breekijzer voor oplossingen bij complexe casuïstiek. Daarnaast heeft de vangnetcoördinator een belangrijke rol bij het verbeteren van processen met betrekking tot instroom, doorstroom en uitstroom van jongeren in het voortgezet onderwijs en het mbo. De coördinator zorgt voor verbinding tussen grote ketenpartners zoals de samenwerkingsverbanden vo en het mbo en signaleert en escaleert beleidsmatige knelpunten.

Voortijdig schoolverlaters

(lokale cijfers RBL West-Brabant)

5.992 jongeren (18 t/m 22 jaar) wonen in onze regio zonder startkwalificatie en schoolinschrijving (2019-2020: 4.029), waarvan:

1.295

jongeren in schooljaar 2020-2021 in beeld kwamen met een schooluitschrijving en zonder startkwalificatie en daarmee als dreigend voortijdig schoolverlater actief zijn benaderd om te voorkomen dat ze definitief vsv'er worden. (2019-2020: 1.081)

919 jongeren van 13 t/m 22 jaar zijn **nieuwe vsv'er in de DUO-meting**: dit zijn jongeren die op 01-10-2019 een schoolinschrijving hadden en op 01-10-2020 geen schoolinschrijving meer hebben en geen startkwalificatie hebben behaald (Bron: DUO RMC Factsheet Convenantjaar 2016-2017). Zie voor meer informatie over deze groep de [volgende pagina](#).

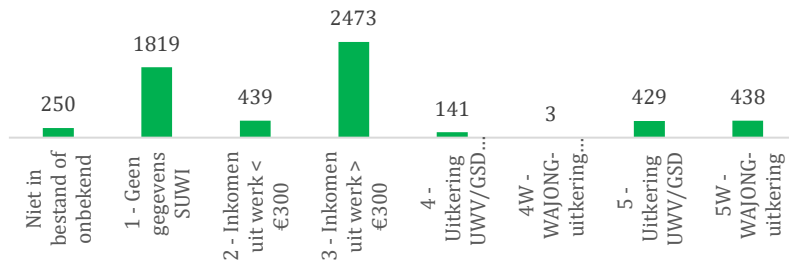
3.080

jongeren **vóór** schooljaar 2020-2021 in beeld kwamen met een schooluitschrijving en zonder startkwalificatie (2019-2020: 1.952).

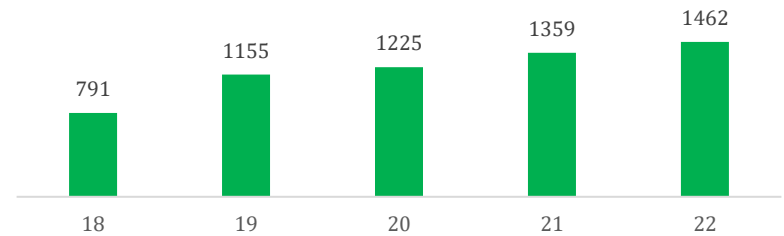
1.617

jongeren hebben geen schoolinschrijving gehad volgens de informatie van DUO (2019-2020: 996).

SUWI prioriteit op 14-10-2021 (N=5.992)

Leeftijd op 14-10-2021 (N=5.992)

1.617 jongeren hebben **nooit eerder een schoolinschrijving gehad** volgens de informatie van DUO. Zij worden daarom door DUO ook niet als vsv'er gezien. (2019-2020: 996).

Het grootste deel van deze jongeren woont in de gemeenten Breda (50%), Roosendaal (9%) en Steenbergen (6%). Het gaat met name om arbeidsmigranten, buitenlandse studenten en vluchtelingen. Circa 16% van deze groep heeft de Roemeense nationaliteit en 15% de Poolse nationaliteit. De meeste jongeren hebben zich vrij recent in deze regio gevestigd: datum inschrijving in Nederland: 62% in 2021, 19% in 2020 en 9% in 2019.

Ook deze jongeren worden door RBL benaderd om na te gaan wat hun situatie is en of er begeleiding nodig is.

VSV-cijfers van het Ministerie van OCW

Het Ministerie van OCW investeert onverminderd in het terugdringen van voortijdig schoolverlaten. De aandacht van het ministerie van OCW voor voortijdig schoolverlaten wordt gecontinueerd in de periode 2017-2020. Met een financiële impuls van ongeveer gelijke omvang als de voorgaande jaren zal het aantal vsv'ers teruggebracht worden naar landelijk maximaal 20.000 per jaar. De samenwerking tussen de scholen en het RBL West-Brabant en de maatregelen uit het programma 'gehoord, gezien en geholpen worden' dragen er aan bij dat we het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters terugdringen. De grootste groep voortijdig schoolverlaters had als laatste schoolinschrijving een onderwijsinstelling voor middelbaar beroepsonderwijs (MBO). Bij het verder terugdringen van het aantal voortijdig schoolverlaters is daar nog de meeste winst te behalen.

	Totaal RMC-regio 34: West-Brabant	Aantal vsv'ers	% vsv	VO	MBO
2005-2006	52.939	2.306	4.4%	729	1.577
2011-2012	53.730	1.644	3.1%	493	1.151
2012-2013	53.373	1.077	2.0%	176	901
2013-2014	53.814	1.053	2.0%	169	884
2014-2015	53.990	960	1.8%	164	796
2015-2016	53.580	875	1.6%	139	736
2016-2017	54.155	954	1.8%	154	800
2017-2018	53.830	981	1.8%	153	828
2018-2019	53.260	1.086	2.0%	164	922
2019-2020	52.882	919	1.74%	104	815

Het landelijk percentage in schooljaar 2019/2020 is 1,72%. Het Ministerie van OCW heeft een landelijk doelstelling van jaarlijks maximaal 20.000 vsv'ers tot 2024.

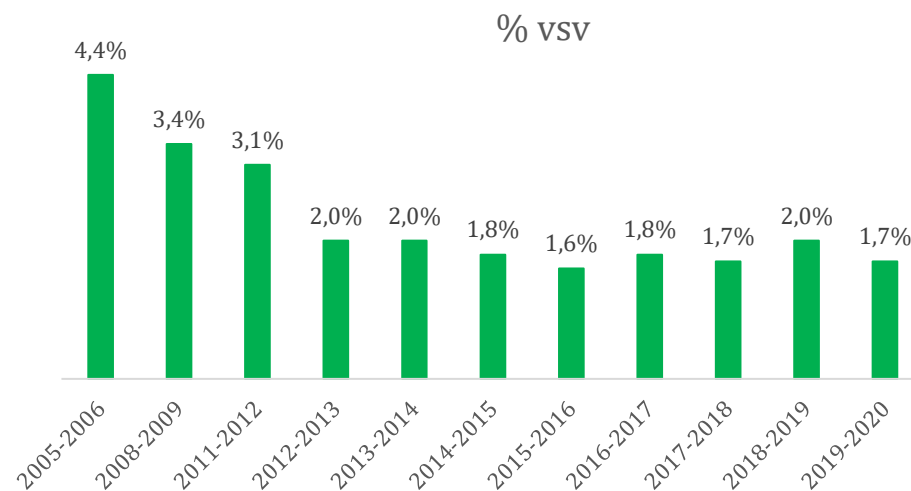
Zowel het landelijk percentage als het percentage in onze regio is dit jaar gedaald.

Zie eventueel voor meer info:

<https://www.onderwijsincijfers.nl/kengetallen/onderwijs-algemeen/leerlingen-en-studenten/prestaties-voortijdig-schoolverlaten>

De cijfers over schooljaar 2019/20 zijn de voorlopige cijfers.

NB: Met ingang van schooljaar 2016-2017 wordt door het ministerie voor de berekening van de vsv-cijfers (als gevolg van een kwaliteitsslag) gebruik gemaakt van een volledig geautomatiseerde bestandskoppeling in ons datawarehouse. Dit heeft geleid tot een opwaartse correctie van het landelijk aantal. Door deze verschillende rekenmethodes is een één-op-één vergelijking van de cijfers met eerdere jaren niet geheel mogelijk.

Terugblik en speerpunten in de regio 1/4

TEAM WEST

Afstemmen en bijsturen in een veelbewogen schooljaar in subregio West

De gemeenten Bergen op Zoom, Halderberge, Roosendaal, Steenbergen en Woensdrecht werken elk vanuit hun eigen standplaats, maar vanuit een gezamenlijke aanpak en visie aan het voorkomen en terugdringen van schoolverzuim. Coördinator Sabina Bakkers blikt terug op het afgelopen schooljaar.

Hoe is het schooljaar verlopen?

“Ik kijk terug op een veelbewogen schooljaar waarin mbo-opleidingen voornamelijk online onderwijs hebben gegeven en po- en vo-scholen grotendeels geopend, maar ook tijdelijk gesloten zijn geweest. Dit betekende dat wij continu moesten afstemmen en bijsturen: met welke situatie hebben we te maken, hoe moeten wij daarin handelen en hoe sluiten we aan bij de behoeften van jongeren, ouders en scholen? We hebben alles op alles gezet om de jongeren in onze regio zoveel mogelijk aangehaakt bij en gemotiveerd te houden voor het onderwijs. Dat was vaak best een uitdaging. Zeker bij jongeren die waren aangewezen op online lessen. Het is lastig om gemotiveerd te blijven achter een beeldscherm. Zij misten het echte contact met leerkrachten en klasgenoten.”

Wat valt op aan de cijfers?

“Ondanks de gedeeltelijke sluiting van de scholen en het onderwijs op afstand, zien we in onze regio een toename van het aantal verzuim-meldingen. Tegelijkertijd is het aantal waarschuwingen sterk gedaald.

We moeten daar nog dieper in duiken, maar we hebben gezien dat scholen in coronatijd zelf ook hebben geworsteld met schoolverzuim: hoe krijgen we de jongeren goed in beeld en hoe pakken we het verzuim aan? Scholen hebben afgelopen jaar niet in alle gevallen de acties ondernomen die zij horen te ondernemen voordat wij met een melding aan de slag gaan. Daarom hebben onze leerplichtambtenaren er vaker voor gekozen om geen waarschuwing te geven, omdat niet altijd zeker was of het verzuim volledig verwijtbaar was.”

Wat zijn de gevolgen van corona?

“Naar aanleiding van ons samenwerkingsconvenant hebben wij een uitvoeringsplan opgesteld voor de komende vier jaar. Daarin hebben we ook aangegeven dat we de gevolgen van corona blijven monitoren. Die hebben we nu nog niet precies in beeld. Maar we zien bijvoorbeeld dat er meer zorgen zijn gemeld over jongeren die de overstap maakten van het vo naar het mbo. Dat zou een gevolg kunnen zijn van corona, omdat veel jongeren zijn overgegaan naar een volgend schooljaar zonder dat zij goed getoetst konden worden.

Daarnaast hebben we in coronatijd minder jongeren preventief kunnen bereiken, omdat we niet op de scholen terecht konden voor onze gesprekken. Maar er zijn ook jongeren die de online lessen in coronatijd juist als prettig hebben ervaren en die nu vooruitlopen op de leerstof. Ik hoop dat we zeker ook de positieve punten uit alles wat we hebben meegemaakt, meenemen. Hoe meer maatwerk we kunnen bieden voor jongeren, hoe beter.”

Terugblik en speerpunten in de regio 2/4

ETTEN-LEUR, ZUNDERT EN RUCPHEN, NIVEAU 2A

“Een lager verzuimpercentage klinkt positief, maar is het niet”

Leerplichtambtenaren Simone van Broekhoven (gemeente Rucphen), Susanne Marijnissen (gemeente Etten-Leur) en Aukje Mulder (gemeente Zundert) vertellen hoe het schooljaar 2020-2021 is verlopen in hun gemeenten.

Hoe is het schooljaar verlopen?

Susanne Marijnissen: “Corona heeft ons werk er niet makkelijker op gemaakt. Op preventief vlak konden we weinig: we konden geen spreekuren draaien op scholen en soms ook geen fysieke gesprekken voeren met jongeren en ouders op het stadskantoor. Voor scholen was het moeilijk om te beoordelen of verzuim verwijtbaar was. Bijvoorbeeld als leerlingen niet deelnamen aan online lessen door het wegvallen van internet. Daardoor zijn scholen voorzichtig geworden in het melden van verzuim. Dat zien we terug in de cijfers: het verzuimpercentage is veel lager dan gebruikelijk. Dat klinkt positief, maar eigenlijk is dat het niet. Het wil niet zeggen dat er minder verzuim was, maar het was minder zichtbaar en minder gemeld door de scholen. Ze wisten zich er soms geen raad mee.”

Simone van Broekhoven: “Maar het is zeker geen rustig jaar geweest. De overige werkprocessen, bijvoorbeeld informatie en advies, zijn in al onze drie gemeenten toegenomen. We kregen veel vragen van scholen en ouders rond corona en online onderwijs.”

Aukje Mulder: “De ene jongere heeft thuis een prachtige laptop, een ander moest hele dagen naar een telefoonscherm kijken of de laptop delen met gezinsleden. Ouders konden hun kinderen ook niet altijd even goed begeleiden. Daarin merkten we grote verschillen.”

Hoe verliep de samenwerking met ketenpartners?

Simone van Broekhoven: “In Rucphen werk ik met het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in één team. De jeugdprofessionals voelen als collega’s. Dankzij die band wisten we elkaar ook in coronatijd goed te vinden.”

Susanne Marijnissen: “Voorheen werkten wij in Etten-Leur een dagdeel in de week bij het CJG, maar door de coronamaatregelen kon dat niet meer. Dat heeft wel wat gedaan in de samenwerking. Veel hulpverleners werkten vanuit huis. De ketenpartners met wie we normaal gesproken vaak fysiek bijeenkwamen om casuïstiek te bespreken, waren nu soms alleen per mail bereikbaar. Soms moesten we lang wachten op een reactie. Dat maakte ons werk er niet makkelijker op.”

Aukje Mulder: “Het valt mij sowieso op dat wij als leerplichtambtenaren meestal degenen zijn die het initiatief nemen om contact te zoeken met ketenpartners. Is een jongere daar misschien al in beeld? Soms blijkt een jongere bij meerdere instanties bekend te zijn, zonder dat die instanties dat van elkaar weten. Natuurlijk is er de privacywetgeving, maar als je doorvraagt en toestemming vraagt aan de ouders, dan kun je contact zoeken en elkaar versterken. Maar vooral met de gemeentelijke ketenpartners gaat dit al veel beter.”

Hoe was jullie contact onderling?

Simone van Broekhoven: “Wij hadden net een goede weg gevonden om meer samen te werken, want we werkten een vaste dag in de week op dezelfde locatie. Dat werkt heel fijn, want dan kan je makkelijk samen sparren en je hart luchten. Dat kon ineens niet meer.”

Susanne Marijnissen: “Natuurlijk hebben we elkaar wel gebeld, maar dat is toch anders. Dan bel je elkaar gericht met een bepaalde vraag. Als je fysiek samen zit, dan is de drempel lager en het contact spontaner. Dat vond ik wel een gemis.”

Welke gevolgen zien jullie van corona?

Susanne Marijnissen: “Corona heeft slachtoffers gemaakt. Denk aan jongeren die voortijdig zijn afgestroomd naar een lager onderwijsniveau of jongeren die hun diploma niet hebben kunnen halen omdat ze niet naar school durfden of moeite hadden met het online onderwijs. Daarnaast kan ik me voorstellen dat veel jongeren die lang thuis hebben gezeten, niet lekker in hun vel zitten. Al is dat niet altijd direct zichtbaar.”

Aukje Mulder: “Door corona hebben we meer zicht gekregen op jongeren die thuis zorgtaken vervullen, bijvoorbeeld omdat ze mantelzorger zijn voor een zieke ouder. Die willen we goed in de gaten houden, vooral om hun leerrecht zo goed mogelijk te borgen.”

Simone van Broekhoven: “Aan de andere kant zien we dat het online onderwijs sommige jongeren juist goed heeft gedaan. Voor prikkelgevoelige kinderen was het fijn om vanuit een rustige omgeving lessen te kunnen volgen. Daarnaast hebben we noodgedwongen een digitale slag gemaakt. Dat geldt voor mij, maar ook voor scholen.”

Waar gaat de aandacht de komende tijd naartoe?

Susanne Marijnissen: “Na alle coronaperikelen willen we de puntjes weer op de i zetten door tijdens ons jaarlijks overleg de afspraken met scholen op te frissen en onze spreekuren te hervatten. Verder willen we zodra het kan, in Etten-Leur weer een dagdeel bij het CJG gaan werken. En ook als subregio willen we weer een dagdeel samen op één locatie gaan werken. Daarnaast hebben de enorme wachtlijsten bij de jeugdhulpverlening onze aandacht, al is daar niet direct een oplossing voor. Het kan in onze regio zomaar negen maanden duren voordat de Jeugdbescherming een ondertoezichtstelling of reclasseringsmaatregel uit kan gaan voeren. Daarnaast hebben veel zorginstellingen zoals de GGZ een gemiddelde wachttijd van zes maanden. Zolang er geen zorg is ingezet, kunnen sommige leerlingen niet terugkeren naar school en zitten zij langdurig thuis. Dat is echt zorgelijk.”

Simone van Broekhoven: “Als leerplichtambtenaren worden we nog vaak als ‘de handhavers’ gezien of weggezet. Ouders, maar ook ketenpartners, zijn soms huiverig als wij betrokken worden bij een bepaalde casus. Dat vind ik heel jammer. Wij kunnen partners met elkaar in contact brengen, een casus vanuit een andere invalshoek belichten en vaak nét dat duwtje geven in de juiste richting. Uiteindelijk hebben we allemaal hetzelfde doel voor ogen, dat jongeren de beste kansen krijgen om zich te ontwikkelen.”

Aukje Mulder: “Wij zijn niet de stok om mee te slaan, maar de stok om op te steunen. Het zou mooi zijn als daar meer gebruik van zou worden gemaakt.” ■

Terugblik en speerpunten in de regio 3/4

NIVEAU 2

Jongeren gemotiveerd houden in coronatijd: “Het was een ongewoon schooljaar, maar niet minder druk”

De niveau 2-gemeenten Breda, Oosterhout, Moerdijk, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Geertruidenberg en Drimmelen hebben de uitvoering Van de leerplichttaken ondergebracht bij het RBL West-Brabant in Breda. Trajectbegeleider Pauline van Swaal en leerplichtambtenaar en traject-begeleider Margot Vogels blikken terug op het afgelopen schooljaar.

Hoe is het schooljaar verlopen?

Margot Vogels: “Door corona is het een bijzonder jaar geweest. Ik ben vooral op scholen te vinden met kwetsbare jongeren. Voor deze groepen ging het fysieke onderwijs wel gewoon door, maar het reguliere onderwijs werd lange tijd alleen op afstand gegeven. Dat maakte het jaar voor ons team anders dan anders, maar zeker niet minder druk.”

Pauline van Swaal: “Ik begeleid vooral schoolverlaters. Het afgelopen jaar zijn er meerdere jongeren uitgevallen als gevolg van het afstandsonderwijs.

Zij hadden dus wel een passende studiekeuze gemaakt, maar ze zijn afgehaakt door de manier waarop het onderwijs werd gegeven. Dat is heel zuur. Veel van deze jongeren zijn dit jaar weer begonnen aan een opleiding in dezelfde richting op een andere plek, maar nu met fysiek onderwijs. Zij proberen nu opnieuw hun weg te vinden.”

Hoe was het schooljaar voor de jongeren?

Pauline van Swaal: “Veel jongeren voelden zich in coronatijd geïsoleerd en eenzaam. In maart konden we OnMyWay door laten gaan, een programma dat jongeren zonder startkwalificatie helpt om een plan van aanpak te maken richting school of werk. Daar was ontzettend veel animo voor, vooral ook omdat het programma fysiek plaatsvond. Sommige jongeren waren een jaar eerder al verhuisd, maar hadden in hun nieuwe woonomgeving nog steeds geen sociaal netwerk opgebouwd. Zij vonden het heel fijn om eindelijk echt in contact te kunnen komen met leeftijdsgenootjes.”

Margot Vogels: “Er is niet voor niets veel onderzoek gedaan naar de psychische nood van jongeren in coronatijd. Corona heeft veel gedaan met jongeren. Dat hebben wij ook gemerkt. De enorme wachtlijsten bij de hulpverlening maken het niet makkelijker. En ook in thuissituaties is veel veranderd. Sommige ouders zijn hun baan verloren, waardoor gezinnen in financiële problemen zijn geraakt. Dat heeft natuurlijk ook zijn weerslag op jongeren.”

Welke effecten merken jullie?

Pauline van Swaal: “Bij een gezin werd thuis het internet afgesloten, waardoor een jongere geen lessen meer kon volgen. Dat soort problemen heb je niet als je gewoon naar school kunt. Daarnaast merkte ik dat sommige jongeren door het afstandsonderwijs veel hadden gemist, waardoor ze niet meer goed durfden aan te sluiten toen de scholen weer open mochten. Die hadden echt een beetje plankenkoorts om docenten en klasgenoten weer live te gaan ontmoeten.”

Margot Vogels: “Voor veel jongeren was het lastig om in coronatijd gemotiveerd te blijven. Niet alle leerlingen konden bijvoorbeeld met Teams overweg. Dat snap ik ook; zelf had ik het op een gegeven moment ook wel gehad met al het online vergaderen. Maar bijvoorbeeld stages waren ook moeilijk te vinden. Zie maar eens gemotiveerd te blijven als je nergens terecht kunt. De verplichte stage-uren zijn wel drastisch teruggedrongen, maar motivatie opbrengen is dus wel een probleem geweest voor veel jongeren.”

Pauline van Swaal: “Schoolverlaters hadden vaak het idee dat er geen mogelijkheden meer waren. Alles lag stil in hun beleving. Ze moesten gewezen worden op de kansen die er wél waren. Want een baantje in de horeca was lastig, maar in de zorg was juist veel vraag naar extra handen. We hebben meerdere jongeren opgegeven voor een kortdurende training, waarna ze voldoende gecertificeerd waren om zonder diploma tijdelijk in de zorg te worden ingezet.”

Waar gaat de aandacht de komende tijd naartoe?

Margot Vogels: “Ik denk dat we nog een tijd te maken hebben met de nasleep van corona. Ik merk zelf ook dat ik gestrest raak als ik weer in de file sta. Alles kan weer, alle prikkels zijn terug. Bij sommige jongeren merk ik dat ook, dat het overweldigend is om weer naar school te gaan. Iedereen moet daar zijn weg weer in zoeken.”

Pauline van Swaal: “Ik wil weer meer fysiek afspreken met jongeren. Het werkt toch beter om schoolverlaters te activeren als ze de deur uit moeten voor een afspraak. Bij online afspraken hoor ik vaak ‘kan het een halfuurtje later?’ of ‘het komt nu toch niet uit’. Daarnaast willen we OnMyWay weer volledig gaan draaien, het liefst twee keer per jaar voor tien jongeren.”

Margot Vogels: “En ik hoop dat we elkaar als team weer meer gaan zien. Sommige collega's heb ik 1,5 jaar lang alleen via een scherm gesproken. Daardoor mis je een stukje verbinding. Je kunt elkaar wel bellen, maar dat is toch weer een drempel ten opzichte van als je gewoon naar elkaar toe kunt lopen. In coronatijd is de band met alle docenten wel versterkt trouwens. Maar dat nauwe contact wil ik ook graag weer hebben met mijn eigen collega's. Daar heeft Josieke, onze teamleider, gelukkig ook oog voor.” ■

Terugblik en speerpunten in de regio 4/4

ALTENA

Denken in mogelijkheden in de gemeente Altena

Met de fusie van Aalburg, Werkendam en Woudrichem ontstond begin 2019 de nieuwe gemeente Altena. Leerplichtambtenaar Anne-Marije Edelman en leerplichtambtenaar en RMC-trajectbegeleider Renate van Dortmont vertellen hoe in deze jonge gemeente het afgelopen schooljaar is verlopen.

Hoe kijken jullie terug op het schooljaar 2020-2021?

Anne-Marije Edelman: “Je zou kunnen denken dat het voor ons team een rustig jaar is geweest, vanwege corona. Maar we hebben het juist drukker gehad dan ooit. We hebben ontzettend veel gesprekken gevoerd met jongeren, ouders, scholen en ketenpartners. Dankzij de nauwe contacten met onze jeugdconsulenten, de scholen en de samenwerkingsverbanden hadden wij in de gemeente Altena afgelopen schooljaar geen wettelijke thuiszitters. En ook het aantal vrijstellingen is sterk gedaald, omdat er meer gebruik wordt gemaakt van passend onderwijs. Dat zijn ontwikkelingen waar we trots op zijn. Aan de andere kant zien we een stijgende lijn in het aantal niet-wettelijke thuiszitters. Dat zijn jongeren die met een geldige reden thuiszitten, vaak omdat zij in afwachting van hulpverlening tijdelijk geen onderwijs kunnen volgen. Dat is zorgelijk, want de problematiek wordt steeds groter.”

Renate van Dortmont: “Mij is opgevallen dat een groot aantal jongeren dat doorstroomde van het vmbo naar het mbo, al vroeg in het schooljaar aangaf een verkeerde studiekeuze te hebben gemaakt. Bijvoorbeeld omdat

de praktijklessen niet door konden gaan en ze het online onderwijs te theoretisch vonden. Maar ook omdat scholen in 2020 niet de voorlichting hebben kunnen geven die zij normaal gesproken aanbieden, zoals meeloopdagen. Jongeren moesten hun keuze veel meer baseren op een folder of informatie op internet. Ook voor jongeren is de coronaperiode zeker niet makkelijk geweest.”

Hoe gaat het met de jongeren?

Renate van Dortmont: “Ik merk dat jongeren op steeds jongere leeftijd kampen met een depressie. Aan de andere kant zien we dat bijvoorbeeld jongeren met een autismespectrumstoornis het online onderwijs vaak juist prettig vonden. Ze hadden geen last van prikkels van de klas. Toen de scholen weer open mochten, zei een jongere tegen mij: ik heb de hele coronaperiode online lessen gevolgd en dat ging hartstikke goed, waarom kan dat nu niet meer? Dat geeft te denken.”

Anne-Marije Edelman: “We merken dat de problematiek achter schoolverzuim steeds complexer wordt. Kinderen met een angststoornis bijvoorbeeld hebben in coronatijd langere tijd op afstand onderwijs gevolgd vanuit hun veilige thuisomgeving. Voor die kinderen was het een behoorlijke drempel om na de lockdown weer naar school te gaan, waardoor sommigen helemaal uitvielen. Dan is de inzet van hulpverlening nodig, maar bij de jeugdhulp zijn de wachtlijsten lang. Dan komt zo’n jongere dus ook langer thuis te zitten. Het is vaak lastig uit te leggen aan ouders en scholen dat wij op dat moment niets kunnen regelen, want daarin zijn wij echt afhankelijk van jeugdhulp.

De jeugdconsulenten van onze gemeente doen wat ze kunnen, maar dat houdt op een gegeven moment ook ergens op. Het probleem van de lange wachttijden speelt landelijk. Dat is écht een zorg.”

Wat heeft de coronaperiode jullie geleerd?

Renate van Dortmund: “Het is een nare periode geweest, waar we nog steeds de effecten van merken. Maar het heeft ons wél geleerd om ‘out of the box’ te denken. Ook scholen werden creatiever. Dat moest ook wel. Waar voorheen het onderwijs ophield zodra een kind thuis kwam te zitten, gingen scholen nu over op onderwijs op afstand.”

Anne-Marije Edelman: “Ik hoop dat we daar met z’n allen van leren en meer gaan denken in mogelijkheden in plaats van ons te laten beperken door strikte kaders. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat elke jongere op een passende plek in de maatschappij terecht komt? Laten we ons vooral richten op het bieden van een passend leerrecht, op welke manier dan ook.”

Waar gaat de aandacht de komende tijd naartoe?

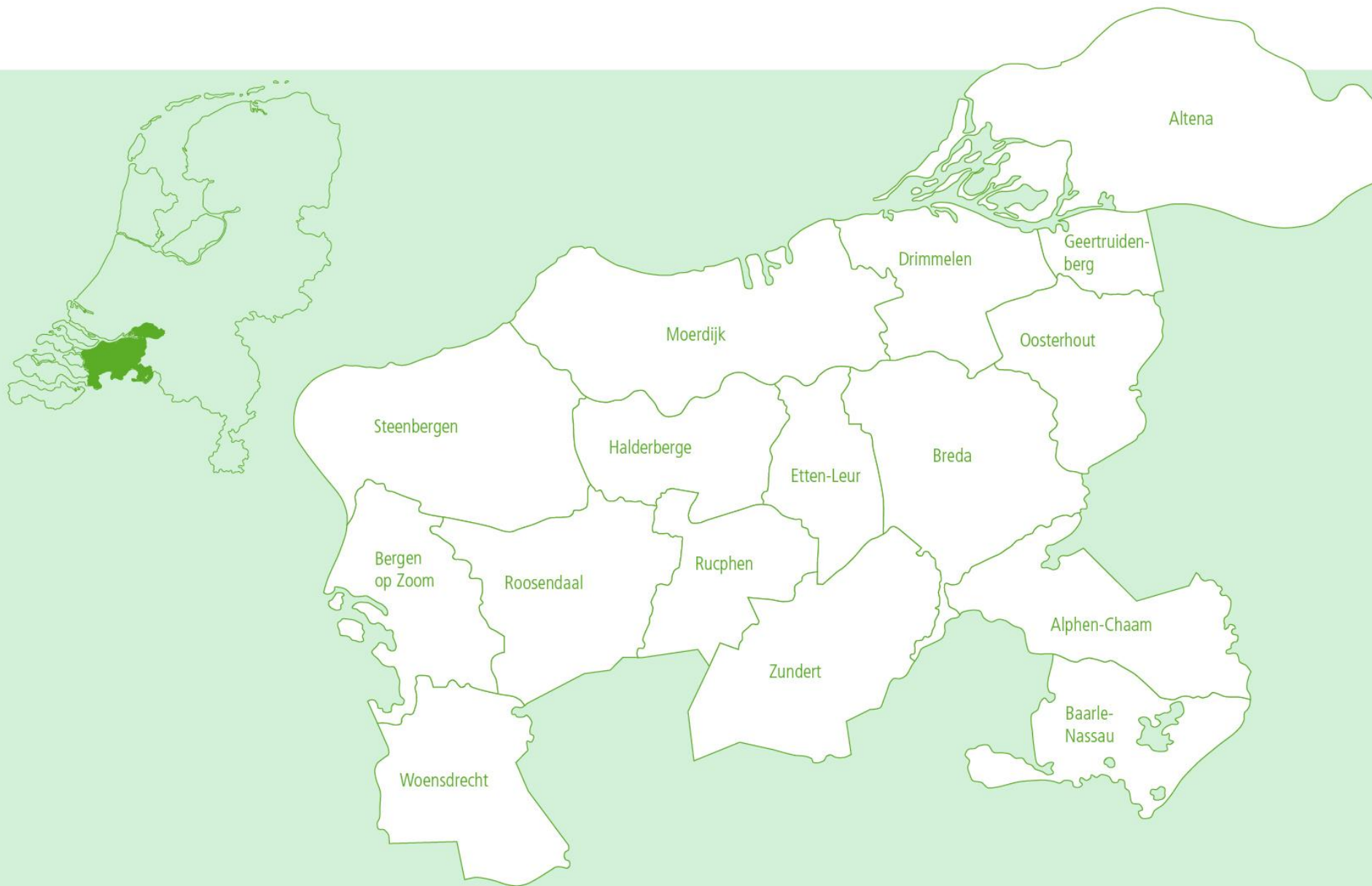
Anne-Marije Edelman: “Binnen de gemeente Altena zijn wij met een doorontwikkeling bezig. Het sociaal domein gaat er heel anders uitzien. Een belangrijk speerpunt voor ons is om de lijntjes met de jeugdconsulenten en participatie kort te houden. Daarnaast willen we in Altena trajecten inzetten voor kwetsbare jongeren die uitvallen binnen het onderwijs. Die jongeren gaan niet zomaar naar Breda om een traject te volgen. Hoe mooi is het om dat binnen onze eigen gemeente aan te kunnen bieden?”

Verder hoop ik dat we ‘out of the box’ blijven denken, door steeds te kijken wat er mogelijk is voor een individuele jongere. Uiteindelijk verdient iedereen een plekje in de maatschappij. Daar draagt een startkwalificatie zeker aan bij, maar jongeren kunnen ook via een omweg richting een diploma gaan.

Renate van Dortmund: “Bij sommige jongeren past een omweg beter, via een paar zijwegen. Maar dan komen ze er ook. Daar gaat het uiteindelijk om.” ■

Tabellen uitgesplitst per gemeente

Aantal jongeren, 5-23 jaar naar leerplichtstatus, 01-10-2020

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal 2020 2021
Leerplichtig	1.132	7.283	689	7.463	21.253	2.924	5.508	2.569	3.260	4.159	6.328	8.466	2.181	2.491	2.284	2.099	80.089
Kwalificatieplichtig	223	1.300	137	1.396	3.789	5.66	1.012	472	605	816	1.155	1.571	405	492	423	418	14.780
Startkwalificatie behaald	402	2.479	203	2.363	8.499	1.064	1.536	779	1.146	1.389	1.964	2.887	809	786	689	869	27.864
Boven leerplichtig	141	936	97	1.265	3.236	512	720	394	514	633	939	1.482	335	395	442	387	12.428
Totaal 2020-2021	1.898	11.998	1.126	12.487	36.777	5.066	8.776	4.214	5.525	6.997	10.386	14.406	3.730	4.164	3.838	3.773	135.161

We zien dat het aantal leer- en kwalificatieplichtigen afneemt. Dit komt overeen met het landelijk beeld: volgens het CBS is laat het aandeel kinderen en jongeren over de laatste decennia een daling zien.

Dit jaar is er éénmalig geen vergelijking met het schooljaar ervoor. De peildatum in de gegevensset die onder het jaarverslag ligt is door de leverancier op verzoek van verschillende klanten in het land gewijzigd van 31 juli naar 1 oktober in het schooljaar. Dit zodat het aansluit bij andere tellingen zoals de artikel 25 rapportage/leerplichttelling.

In de jaren hiervoor was er ook een kolom 'RBL niet in GBA'. Dit ging om personen die op de startdatum van het werkproces nog niet waren ingeschreven in één van de regiogemeenten, maar die al wel in een regiogemeente naar school gingen en een onderwijsnummer hadden. Denk hierbij aan nieuwkomers of andere personen die in de regio verbleven, maar nog niet stonden ingeschreven. Soms komen DUO* -meldingen en ondersteuningsvragen eerder binnen dan informatie over de GBA-inschrijving vanuit de gemeente. In de nieuwe versie van JVS worden deze personen deze personen geteld op basis van het adres in de melding. Daardoor komt deze groep nu niet meer voor in het jaarverslag.

De verschillende doelgroepen:

Jongeren van 5 tot 18 jaar moeten onderwijs volgen totdat ze een startkwalificatie hebben of 18 jaar worden. Voor leerlingen van 5 tot 16 jaar heet dit de **leerplicht**. Voor jongeren van 16 tot 18 jaar heet dit de **kwalificatieplicht**.

Ouders of verzorgers van jongeren tussen de 5 en 16 jaar moeten hun kinderen inschrijven op school. Volgens de leerplichtwet moeten jongeren ook echt naar die school gaan. Jongeren die na hun 16e nog geen startkwalificatie hebben, moeten tot hun 18e onderwijs volgen en ingeschreven staan op school. Een startkwalificatie is een vwo-diploma, havo-diploma of mbo-diploma op niveau 2 of hoger.

Jongeren tot 23 jaar die in het lopende jaar hun startkwalificatie hebben behaald staan genoemd onder de doelgroep **Startkwalificatie behaald**. De **Boven leerplichtige** doelgroep bestaat uit jongeren van 18 tot 23 jaar die onderwijs volgen en nog geen startkwalificatie hebben behaald.

*DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) is de uitvoeringsorganisatie van de Rijksoverheid voor het onderwijs. DUO financiert en informeert onderwijsdeelnemers en onderwijsinstellingen en organiseert examens. Het RBL West-Brabant heeft intensief contact om te komen tot de meest betrouwbare informatie die we delen in de regio.

Jongeren naar type onderwijs van laatste schoolinschrijving, 01-10-2020

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal 2020/2021
Primair onderwijs	700	4.452	404	4.589	12.966	1.771	3.274	1.580	1.975	2.495	3.864	5.235	1.337	1.513	1.318	1.282	48.755
Speciaal onderwijs	20	63	10	149	350	59	127	53	72	69	175	188	48	51	38	41	1.513
Voortgezet speciaal onderwijs	35	130	8	210	502	92	114	63	64	94	173	226	45	62	70	53	1.941
Voortgezet onderwijs	735	4.510	396	4.765	15.437	1.827	3.508	1.502	2.059	2.548	3.970	5.391	1.340	1.467	1.293	1.355	52.103
Middelbaar beroepsonderwijs	377	2.804	218	2.712	6.787	1.288	1.713	1.005	1.314	1.764	2.170	3.215	933	1.017	854	934	29.105
*Overig	31	39	90	62	735	29	40	11	41	27	34	151	27	54	265	108	1.744
Totaal 2020-221	1.898	11.998	1.126	12.487	36.777	5.066	8.776	4.214	5.525	6.997	10.386	14.406	3.730	4.164	3.838	3.773	135.161

In deze tabel is te zien in welk type onderwijs de bovenvermelde jongeren uit tabel 1 waren ingeschreven op 01-10-2020.

Ook bij deze tabel is er dit jaar éénmalig geen vergelijking met het schooljaar ervoor. De peildatum in de gegevensset die onder het jaarverslag ligt is door de leverancier op verzoek van verschillende klanten in het land gewijzigd van 31 juli naar 1 oktober in het schooljaar. Dit zodat het aansluit bij andere tellingen zoals de artikel 25 rapportage/leerplichttelling.

*De categorie 'overig' houdt in dat er op de peildatum geen schoolinschrijving was. Hieronder vallen o.a. personen met een startkwalificatie, jongeren die in het buitenland op school zaten op de peildatum, of jongeren die om een andere reden een vrijstelling van inschrijving hadden. Dit lijkt een grote groep, maar van deze 1.744 jongeren heeft 36% een startkwalificatie behaald, 18% heeft een vrijstelling, 4% heeft een schoolinschrijving en 29% van deze jongeren is nog in beeld bij een leerplichtambtenaar of trajectbegeleider. De overige 13% behoort inmiddels niet meer tot de doelgroep of heeft een andere reden (*Info okt. 2021*)

Werkprocessen 'Absoluut verzuim' naar uitstroomreden, 1-8-2020 t/m 31-7-2021

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal
(Terug) naar school	2	8	2	4	29	-	8	3	3	3	11	21	7	-	7	1	109
Afgedaan	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	3
Heeft een vrijstelling (aangevraagd)	-	3	5	3	7	-	1	2	1	1	3	11	1	-	12	3	53
Verhuisd	1	-	-	3	7	1	2	-	-	1	3	3	1	1	2	3	28
Anders *	-	3	1	3	22	4	6	1	1	2	8	6	3	1	3	1	65
Totaal 2020-2021	3	14	8	13	66	5	17	6	5	7	25	43	12	2	24	8	258
Totaal 2019-2020	-	6	3	11	46	10	16	7	11	7	15	42	7	4	15	11	211

Deze tabel geeft de werkprocessen 'Absoluut verzuim' weer welke door de leerplichtambtenaren in behandeling zijn genomen en/of zijn afgerond in de periode van 01-08-2020 tot en met 31-07-2021.

Het aantal absoluut verzuimers is gestegen t.o.v. schooljaar 2019/2020, maar ligt nog steeds lager dan in de jaren voor corona. Kijkend naar de groep achter deze cijfers lijkt het alsof de cijfers 'terug naar normaal' gaan, naar het niveau van voor de corona periode. Er springen geen specifieke groepen uit bij de absoluut verzuimprocessen.

Relatief verzuim naar onderwijssoort, 01-08-2020 t/m 31-07-2021

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal
Primair onderwijs	12	18	-	15	91	16	49	6	16	20	19	52	26	9	12	11	372
Speciaal onderwijs	1	-	-	1	8	-	5	2	9	4	1	4	-	2	1	-	38
Voortgezet speciaal onderwijs	4	8	-	25	55	9	16	6	6	4	18	20	2	10	12	3	198
Voortgezet onderwijs	15	118	11	274	543	26	111	23	130	107	85	500	55	65	95	38	2.196
Middelbaar beroepsonderwijs	7	93	4	83	232	32	58	33	23	41	67	89	16	21	17	11	827
Soort onderwijs niet aangeduid*	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	4
Totaal 2020-2021	42	237	15	398	929	83	239	70	184	176	190	666	99	107	137	63	3.635
Aantal leerlingen 2020-2021	28	177	12	309	697	61	190	57	131	144	159	503	82	84	100	52	2.786
Totaal 2019-2020	22	191	21	436	995	106	303	92	132	140	245	580	117	103	94	72	3.664

In deze tabel is het relatief verzuim naar onderwijssoort én per gemeente te zien.

Het totaal aantal afgehandelde werkprocessen relatief verzuim lag dit schooljaar iets lager dan het jaar ervoor. Het is sinds de uitbraak van corona lager dan daarvoor, in de schooljaren voor 2019-2020 lag het aantal werkprocessen meestal rond de 4.000. Het beeld per gemeente is wisselend, bij een deel van de gemeenten is het aantal werkprocessen gestegen en bij de andere gemeenten gedaald. Hiervoor is niet direct een verklaring te geven. Veel scholen gaven aan moeite te hebben met het in beeld brengen van verzuim tijdens de online lessen. Daardoor zou de verwachting zijn dat het aantal meldingen en werkprocessen zou dalen. Desondanks zijn er ook stijgingen te zien in de aantallen werkprocessen per gemeente. Dit valt ook op bij V(S)O. Hier was vorig jaar een daling te zien. Dit stijgt nu weer en gaat weer in de richting van de aantallen voor corona. Terwijl in het VO ook nog veel online lessen gegeven zijn. Door regulier en speciaal basisonderwijs waren vorig schooljaar meer meldingen gedaan. De scholen in het basisonderwijs hadden het onderwijs op afstand snel vorm gegeven en meldden leerlingen die uit beeld waren geraakt. Nu is daar weer een lichte daling te zien.

Het aantal meldingen vanuit het middelbaar beroepsonderwijs daalt nog steeds. Leerlingen het in het MBO hebben voornamelijk online onderwijs gevolgd, waarbij het lastiger was om verzuim in beeld te krijgen. Ook moest er vanuit leerplicht op zorg worden ingestoken en kon niet worden gehandhaafd vanwege de situatie met de corona maatregelen.

Luxe verzuim naar onderwijssoort, 01-08-2020 t/m 31-07-2021

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal
Primair onderwijs	-	4	-	7	17	-	6	-	-	4	1	13	1	1	-	1	55
Speciaal onderwijs	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	3
Voortgezet speciaal onderwijs	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Voortgezet onderwijs	-	1	-	3	5	1	-	-	1	3	-	3	-	1	1	-	19
Middelbaar beroepsonderwijs	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Soort onderwijs niet aangeduid*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal 2020-2021	-	6	-	10	26	1	6	-	2	9	1	16	1	2	1	1	82
Aantal leerlingen 2020-2021	-	6	-	9	25	1	6	-	2	8	1	16	1	2	1	1	79
Totaal 2019-2020	3	27	1	23	39	4	8	11	19	19	3	45	3	9	7	3	224

In deze tabel is het luxe verzuim naar onderwijssoort én per gemeente te zien.

Het totaal aantal werkprocessen luxe verzuim is fors gedaald met 142. Gedurende bijna het volledige schooljaar zijn er negatieve reisadviezen geweest als gevolg van corona. Men kon daardoor niet op vakantie. Dit is terug te zien in het aantal meldingen luxe verzuim.

Percentage verzuim van het aantal werkprocessen verzuim, 01-08-2020 t/m 31-07-2021

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal
Totaal wp's RV en LV 2020-2021	42	243	15	408	955	84	245	70	186	185	191	682	100	109	138	64	3.717
Totaal leerlingen 5 tot 18 jaar 2020-2021	1.345	8.591	831	8.828	24.986	3.444	6.513	3.037	3.887	4.921	7.425	9.978	2.601	2.955	2.662	2.517	94.521
Percentage verzuim 2020-2021	3,12%	2,83%	1,81%	4,62%	3,82%	2,44%	3,76%	2,30%	4,79%	3,76%	2,57%	6,84%	3,84%	3,69%	5,18%	2,54%	3,93%
Totaal wp's RV en LV 2019-2020	25	218	22	459	1.034	110	311	103	151	159	248	625	120	112	101	75	3.888
Totaal leerlingen 5 tot 18 jaar 2019-2020	1381	8.819	836	9.068	25.475	3.552	6.590	3.117	3.949	5.108	7.626	10.274	2.604	3.032	2.774	2.572	97.364
Percentage verzuim 2019-2020	1,81%	2,47%	2,63%	5,06%	4,06%	3,10%	4,72%	3,30%	3,82%	3,11%	3,25%	6,08%	4,61%	3,69%	3,64%	2,92%	3,99%

Deze tabel geeft de verhouding weer tussen het aantal werkprocessen relatief en luxe verzuim en het aantal leerlingen in de leeftijd van 5 tot 18 jaar. Dit noemen we het verzuimpercentage van het aantal werkprocessen verzuim. Over de totale regio is het percentage gestegen met 0,16%.

Zowel het aantal werkprocessen als het aantal leerlingen is gedaald. Het percentage verzuim wisselt per gemeente, bij de ene gemeente is het gedaald, bij de ander gestegen. Hier is geen algemene verklaring voor, het is afhankelijk van beide factoren.

Afhandelingen (voorheen afdoeningen) relatief verzuim, 01-08-2020 t/m 31-07-2021

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal 2020 2021
Proces-verbaal	1	-	-	12	13	-	5	-	5	3	2	11	3	4	4	-	63
Aanvullend proces-verbaal	-	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	3	-	2	-	-	9
Proces-verbaal met melding SVB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Verwijzing Halt	1	2	-	11	7	-	1	-	7	6	-	10	3	3	5	-	56
Totaal 2020-2021	2	2	-	26	20	-	7	-	12	9	2	24	6	9	9	-	128
Leerlingen met werkproces(sen) 2019-2020	1	1	-	22	20	-	6	-	11	9	2	20	6	7	8	-	113
Totaal 2019-2020	1	7	-	21	39	2	10	3	7	5	5	20	2	3	4	1	130
Leerlingen met werkproces(sen) 2019-2020	1	7	-	18	37	2	8	3	7	4	5	18	2	1	4	1	118

In deze tabel is te zien welke afhandelingen zijn ingezet bij werkprocessen relatief verzuim in de periode van 01-08-2020 tot en met 31-07-2021. Wanneer er minder leerlingen zijn dan werkprocessen, betekent dit dat sommige leerlingen meerdere afhandelingen op hun naam hebben. Hierbij is dus sprake van recidive.

Ten opzichte van 2019-2020 is er nauwelijks verschil in het aantal afhandelingen: het is met 2 gedaald. Per soort afhandeling zijn de verschillen ook klein. Opvallend is dat bij een aantal gemeenten het aantal afhandelingen behoorlijk is gestegen. Dit zijn met name de gemeenten die onder team West vallen. Dit zal nader onderzocht worden. Mogelijk gaat dit om leerlingen die al eerder gewaarschuwd zijn of het aantal verzuimuren te hoog lag voor een waarschuwing. Los van de veranderde situatie door corona gaat de aandacht in het algemeen steeds vaker naar het verlenen van zorg en begeleiding waarbij handhaving ook noodzakelijk blijft. Leerplichtambtenaren, trajectbegeleiders en ons netwerk geven allemaal aan dat de problematiek van de jongeren die verzuimen in toenemende mate zwaarder is geworden.

Waarschuwingen relatief verzuim, 01-08-2020 t/m 31-07-2021

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal
Waarschuwingen RV 2020-2021	9	50	3	49	236	15	54	9	31	32	38	91	16	14	24	22	693
Waarschuwingen RV 2019-2020	10	68	5	155	405	27	73	15	36	42	65	164	20	33	38	42	1.198

Verzuim leidt niet altijd tot een proces-verbaal, vaak wordt er een waarschuwing gegeven aan de jongere. Dit kan een mondelinge of schriftelijke waarschuwing zijn zonder een gesprek, of een schriftelijke waarschuwing na een gesprek met de jongere.

Het aantal waarschuwingen is ten opzichte van voorgaand schooljaar voor de regio gedaald met 500. Dit kan te maken hebben met de gewijzigde situatie door corona. Soms is lastig in te schatten of er sprake is van ongeoorloofd verzuim. Daarnaast konden leerplichtambtenaren minder op de scholen terecht om spreekuren te houden, ook dat kan van invloed zijn op het aantal waarschuwingen. Dit zullen wij nog nader onderzoeken.

Afhandelingen luxe verzuim, 01-08-2020 t/m 31-07-2021

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal
Proces-verbaal	-	-	-	1	5	-	2	-	-	3	-	4	-	1	1	-	17
Totaal 2020-2021	-	-	-	1	5	-	2	-	-	3	-	4	-	1	1	-	17
Leerlingen met werkproces(sen) 2020-2021	-	-	-	1	5	-	2	-	-	3	-	4	-	1	1	-	17
Totaal 2019-2020	-	6	-	9	2	-	-	-	4	11	1	17	-	2	-	-	52
Leerlingen met werkproces(sen) 2019-2020	-	6	-	9	2	-	-	-	4	11	1	17	-	2	-	-	52

In deze tabel is te zien welke afhandelingen zijn ingezet bij werkprocessen luxe verzuim in de periode van 01-08-2020 tot en met 31-07-2021. Het aantal processen-verbaal vanwege luxe verzuim is in de totale regio fors gedaald. Dit hangt samen met de daling van het aantal werkprocessen luxe verzuim.

Waarschuwingen luxe verzuim, 01-08-2020 t/m 31-07-2021

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal
Waarschuwingen LV 2020-2021	-	1	-	-	14	-	-	-	2	2	-	7	-	-	-	1	27
Waarschuwingen LV 2019-2020	3	21	1	6	24	4	3	9	3	6	2	8	3	4	6	3	106

Het aantal waarschuwingen voor luxe verzuim is gedaald. Dit heeft met name te maken met de forse daling van het aantal meldingen luxe verzuim.

Vrijstellingen, 01-08-2020 t/m 31-07-2021

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal
Toekenning artikel 3a (vervangende leerplicht)	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Toekenning artikel 3b (vervangende leerplicht laatste schooljaar)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Recht op vrijstelling art 5 onder a (medisch/psychisch)	2	9	1	37	46	10	17	10	8	21	18	45	15	9	6	8	262
Recht op vrijstelling art 5 onder b (bedenkingen tegen richting)	-	8	-	5	4	-	2	-	4	6	3	1	-	5	3	-	41
Recht op vrijstelling art 5 onder c (school buitenland)	38	2	133	23	52	1	16	1	8	3	4	107	22	5	329	77	821
Recht op vrijstelling art 5a (trekkende bevolking)	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Verlenen vrijstelling art 15 (ander onderwijs)	3	3	1	3	13	3	4	2	3	7	5	9	4	3	1	1	65
Totaal 2020-2021	43	23	135	70	115	14	39	13	23	37	30	162	41	22	339	86	1.192
Totaal 2020-2019	49	33	145	76	117	19	32	18	26	28	35	186	32	23	328	90	1.237
Aantal leerlingen per gemeente 5 tot 18 jaar	1.345	8.591	831	8.828	24.986	3.444	6.513	3.037	3.887	4.921	7.425	9.978	2.601	2.955	2.662	2.517	94.521
Percentage leerlingen dat een vrijstelling heeft	3,20%	0,27%	16,25%	0,79%	0,46%	0,41%	0,60%	0,43%	0,59%	0,75%	0,40%	1,62%	1,58%	0,74%	12,73%	3,42%	1,26%

Deze tabel geeft het aantal vrijstellingen weer over de periode van 01-08-2020 tot en met 31-07-2021. Dit betreft het aantal leerlingen dat in deze periode een vrijstelling had. Dit is gedaald van 1.237 naar 1.192.

De leerplichtwet kent een aantal gronden voor vrijstelling. De meest voorkomende in de regio (met name Baarle-Nassau, Roosendaal, Woensdrecht en Zundert) is een vrijstelling op grond van artikel 5 sub c, wegens het volgen van onderwijs in het buitenland. Het afgelopen jaar volgden 821 jongeren onderwijs op een school in het buitenland, voornamelijk op scholen in België. Dat verklaart ook het hoge percentage leerlingen met een vrijstelling in de eerder genoemde gemeenten, waar ouders relatief vaker de keuze maken om kinderen in België onderwijs te laten volgen.

De daling is in alle verschillende soorten vrijstellingen te zien, maar bij artikel 5 sub a en 5 sub c is deze in verhouding wat groter. Dit kan ook met corona te maken hebben, doordat er meer thuis les is gevolgd en mogelijk dat het vanwege de corona maatregelen lastiger werd om onderwijs in het buitenland te volgen.

Langdurig relatief verzuimers (voorheen 'thuiszitters') naar onderwijssoort, 01-08-2020 t/m 31-07-2021

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal
Middelbaar beroepsonderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voortgezet onderwijs	0	0	0	1	25	1	2	0	0	3	3	1	1	0	2	0	39
Primair onderwijs (incl. SBO)	0	3	0	0	3	0	3	0	0	3	0	5	5	0	0	0	22
Voortgezet speciaal onderwijs	2	0	0	0	10	1	3	3	1	0	3	1	1	0	1	1	27
Totaal gemelde langdurig relatief verzuimers 2020-2021	2	3	0	1	38	2	8	3	1	6	6	7	7	0	3	1	88
Waarvan langer dan 3 maanden	2	3	0	0	30	2	8	3	1	3	4	5	6	0	0	0	67
Totaal opgelost in schooljaar 2020-2021 (incl. 18 jaar geworden of verhuisd)	2	3	0	1	19	1	6	1	1	5	3	6	7	0	3	1	59
Actuele langdurig relatief verzuimers 2020-21	0	0	0	0	19	1	2	2	0	1	3	1	0	0	0	0	29
Totaal gemelde relatief verzuimers 2019-2020	0	5	1	1	41	2	18	2	1	3	12	10	2	1	1	1	101

Op de volgende pagina staat een toelichting op de tabel langdurig relatief verzuimers/thuiszitters.

Langdurig relatief verzuimers (voorheen ‘thuiszitters’) naar onderwijssoort, 01-08-2020 t/m 31-07-2021

De tabel op de vorige pagina geeft het aantal langdurig relatief verzuimers weer, ook wel thuiszitters genoemd. Dit zijn jongeren met een schoolinschrijving die langer dan 4 weken ongeoorloofd hebben verzuimd. Uit de tabel blijkt dat er in het afgelopen schooljaar in de regio 88 thuiszitters zijn gemeld. Dit is een daling van 13 ten opzichte van het schooljaar daarvoor.

De voornaamste redenen voor thuiszitten hebben te maken met psychische klachten of gedrag; ook komt het niet beschikbaar zijn van een zorgtraject of voorziening te regelmatig voor.

We constateren ook dat er niet altijd binnen 3 maanden een passende oplossing is; van de 88 leerlingen zitten in de regio West-Brabant namelijk 67 leerlingen langer dan 3 maanden thuis.

De samenwerkingsverbanden passend onderwijs voor primair en voortgezet onderwijs zijn verantwoordelijk voor de thuiszitters. De samenwerking tussen RBL en de samenwerkingsverbanden is goed. Samen met hen is in schooljaar 2020/2021 de nieuwe projectaanjager leerplicht verder aan de slag gegaan met de thuiszittersaanpak. Een thuiszittersaanpak staat of valt met eenheid van taal en met duidelijke en betrouwbare ofwel correct geregistreerde basisinformatie. Hierop is dit jaar eerst geïnvesteerd.

Elk kwartaal moeten de samenwerkingsverbanden passend onderwijs aan DUO immers verplicht hun thuiszitters melden. Zij doen dit op basis van een uitdraai van RBL West-Brabant. Tegelijkertijd is die uitdraai elk kwartaal een uitstekende gespreksbasis om de voortgang te bewaken en desgewenst en eventueel samen tot nadere actie rondom een casus over te gaan.

Uitstroomredenen RMC (18+) na begeleiding door lpa/tb, 01-08-2020 t/m 31-07-2021

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal 2020-2021	Totaal 2019-2020
Geen doelgroep meer	0	1	0	4	20	1	0	1	0	1	5	4	2	1	0	0	40	64
Tijdelijk niet plaatsbaar	2	9	1	34	53	4	4	0	10	4	5	39	7	9	9	4	194	231
Werk	5	13	4	55	111	9	38	5	23	19	29	54	18	20	18	21	442	571
Onterechte melding	1	3	2	37	60	7	9	5	11	8	26	38	3	6	8	9	233	239
Aangemeld opleiding	0	5	1	12	54	6	7	4	5	10	23	15	7	5	5	4	163	212
Begeleiding beëindigd, zonder opgaaf van reden door cliënt	1	14	3	55	123	10	17	6	7	21	16	53	5	11	5	6	353	351
Opleiding (continuering of andere)	0	3	0	18	55	1	17	4	14	11	12	18	2	4	6	4	169	155
Totaal 2020-2021	9	48	11	215	476	38	92	25	70	74	116	221	44	56	51	48	1.594	1.823
Cliënten 2020-2021	9	46	8	209	438	35	88	25	65	73	111	206	40	52	44	44	1.493	1.708
Totaal 2019-2020	7	66	5	187	566	47	110	40	59	72	211	257	56	50	55	35	1.823	
Cliënten 2019-2020	7	62	5	177	528	46	95	38	58	71	187	246	54	49	50	35	1.708	

Het afgelopen schooljaar zijn er ruim 200 jongeren minder begeleid door een RMC trajectbegeleider. Het aandeel werkprocessen dat is afgesloten met onterechte melding, begeleiding beëindigd zonder opgaaf van reden door cliënt en opleiding (continuering of andere) is toegenomen.

Vanuit de begeleiding zijn minder jongeren uitgestroomd naar werk en iets meer jongeren hebben de opleiding voortgezet of zijn uitgestroomd naar een andere opleiding. Gezien de situatie op de arbeidsmarkt in tijden van corona lijkt dit logisch.

Preventief begeleide jongeren, 01-08-2020 t/m 31-07-2021

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal
Aantal preventief behandelde RMC trajecten* 2020-2021	1	1	-	8	19	-	6	1	3	6	6	14	1	6	5	2	79
Aantal preventief behandelde RMC trajecten* 2019-2020	0	22	1	65	207	19	45	19	26	25	55	85	19	15	17	15	635

Een deel van de in dit jaarverslag vermelde RMC-trajecten is opgestart in het kader van preventie. Preventie wil zeggen dat een RMC-traject is opgestart terwijl er nog sprake was van een schoolinschrijving. Studenten waarvan duidelijk is dat zij de opleiding niet gaan vervolgen, om wat voor reden dan ook, werden al begeleid door een RMC-trajectbegeleider voordat ze de school daadwerkelijk hebben verlaten. Trajectbegeleiders worden steeds vaker preventief ingezet om uitval te voorkomen en/of een goed vervolgtraject op te starten.

Het aantal jongeren dat preventief wordt begeleid is fors gedaald ten opzichte van de jaren ervoor. Er wordt nog onderzocht wat er achter dit verschil zit. Wij werken sinds maart 2021 met een nieuwe versie van ons Jeugdvolgsysteem. Nog niet duidelijk is of de definities van preventieve begeleiding in deze nieuwe versie veranderd zijn ten opzichte van de versie daarvoor. Het is zeer waarschijnlijk dat de daling ook (deels) te verklaren is door corona. Vanwege de sluiting van de MBO scholen hebben geen preventieve gesprekken op school kunnen plaatsvinden. Een enkele leerling is gemeld en op een andere manier, buiten het spreekuur op school om, opgepakt.

Overige werkprocessen Leerplicht en kwalificatieplicht

	Alphen-Chaam	Atlena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal 2020-2021	Totaal 2019-2020
Zorgadviesteam	2	-	-	53	124	11	29	6	20	50	18	60	4	16	18	6	417	450
Informatie en advies	41	114	122	315	763	79	191	83	122	91	202	652	135	105	363	160	3.538	2.748
Monitoring 18-	1	2	-	11	22	1	6	1	13	5	6	32	8	8	9	-	125	238
Dreigende verwijdering	-	2	-	1	5	-	6	-	-	2	3	3	1	1	-	2	26	28
Verlof gewichtige omstandigheden meer dan 10 dagen	-	-	-	2	7	2	1	2	-	1	7	8	1	1	1	-	33	23
Overstap VO MBO	1	6	2	15	42	3	179	3	9	4	13	20	26	3	3	14	343	159
Totaal 2020-2021	45	124	124	397	963	96	412	95	164	153	249	775	175	134	394	182	4.482	3.646
Leerlingen 2020-2021	43	118	117	299	781	74	353	67	133	122	205	596	149	113	366	158	3.694	2.933

In deze tabel zijn de overige processen vermeld die zijn afgehandeld door de leerplichtambtenaren in de periode van 01-08-2020 tot en met 31-07-2021. De aantallen werkprocessen Zorgadviesteam, Monitoring 18- en Dreigende verwijdering zijn gedaald. Behalve bij Informatie en advies. Ook dit heeft te maken met de veranderde situatie door corona. Gedurende het schooljaar zijn er minder zorgadviesteam-overleggen geweest vanwege schoolsluitingen. De stijging van het aantal werkprocessen informatie en advies heeft te maken met contact dat er met scholen of ouders is geweest over hoe om te gaan met de nieuwe situatie. Scholen hebben niet altijd via DUO gemeld, omdat de situatie niet altijd duidelijk was. In de tweede helft van vorig schooljaar was ditzelfde beeld te zien.

Ook is een forse stijging te zien in het aantal leerlingen dat is gemeld in het kader van de overstap VO-MBO. Eén van de redenen daarvoor is dat voorheen voor deze groep 2 werkprocessen werden gebruikt: Zomeractie door de leerplichtambtenaar naar aanleiding van de eerste melding via Intergrip en als er rond 1 augustus nog verdere begeleiding nodig was, dan nam de trajectbegeleider RMC dit over in een werkproces Overstap. Sinds schooljaar 2020-2021 wordt alles afgehandeld binnen één werkproces, namelijk Overstap. Daarnaast zijn we in het voorjaar en de zomer bezig geweest met de aansluiting op de landelijke Voorziening Vroegtijdig Aanmelden (VVA). De gemeente Etten-Leur was als eerste aangesloten op de VVA, vandaar in die gemeente het hoogste aantal werkprocessen Overstap.

Overige werkprocessen RMC

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal 2020-2021	Totaal 2019-2020
In beeld	1	6	1	1	63	7	12		1	5	9	9	4	1	1	16	137	81
Verzuim 18+	9	140	5	131	502	38	80	28	33	63	130	164	24	36	31	35	1.449	1.398
Totaal 2020-2021	10	146	6	132	565	45	92	28	34	68	139	173	28	37	32	51	1.586	1.534
Leerlingen 2020-2021	9	86	5	102	414	36	68	21	25	45	96	132	21	23	19	42	1.144	1.117

In deze tabel zijn de overige processen vermeld die zijn afgehandeld door de trajectbegeleiders in de periode van 01-08-2020 tot en met 31-07-2021. Bij de overige werkprocessen RMC is een stijging te zien. Het totaal aantal werkprocessen Verzuim 18+ is gestegen. Per gemeente wisselt het, bij de ene gemeente is er een daling en bij de andere een stijging. De verwachting was dat het aantal werkprocessen Verzuim 18+ zou dalen, daar de MBO scholen voornamelijk online onderwijs hebben aangeboden en hebben aangegeven moeite te hebben met juiste registratie van verzuim. (Bij de verzuimmeldingen voor jongeren onder de 18 jaar vanuit de MBO- scholen is inderdaad die daling te zien.) Maar voor jongeren ouder dan 18 jaar zijn er meer werkprocessen verzuim afgehandeld. Mogelijk hebben de scholen de leerlingen in de loop van het schooljaar toch weer beter in beeld gekregen. Het aantal werkprocessen Verzuim 18+ ligt nog lager dan voor de coronaperiode, in het schooljaar ervoor lag het rond de 1600. (In de jaren daarvoor daalde het steeds met rond de 100 werkprocessen per jaar.)

Meest actuele vsv-cijfers van het Ministerie van OCW (1/3)

Alphen-Chaam	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Baarle-Nassau	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Breda	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO
2005-2006	815	18	2.2%	8	10	2005-2006	474	15	3.2%	5	10	2005-2006	12.027	610	5.1%	199	411
2012-2013	816	2	0.2%	0	2	2012-2013	397	4	1.0%	0	4	2012-2013	12.575	328	2.6%	53	275
2013-2014	831	5	0.6%	1	4	2013-2014	393	5	1.3%	0	5	2013-2014	12.888	297	2.3%	51	246
2014-2015	831	8	1.0%	2	6	2014-2015	378	3	0.8%	1	2	2014-2015	13.156	279	2.1%	46	233
2015-2016	817	10	1.2%	3	7	2015-2016	389	7	1.8%	0	7	2015-2016	13.110	256	2.0%	49	207
2016-2017	804	4	0.5%	0	4	2016-2017	398	8	2.0%	0	8	2016-2017	13.522	285	2.1%	63	222
2017-2018	822	6	0,7%	0	6	2017-2018	397	8	2,0%	0	8	2017-2018	13.762	268	1,95%	42	226
2018-2019	781	5	0,6%	1	4	2018-2019	402	7	1,7%	3	4	2018-2019	13.846	304	2,2%	50	254
2019-2020	738	3	0,4%	1	2	2019-2020	423	4	0,95%	0	4	2019-2020	13.726	280	2,04%	39	241

Drimmelen	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Geertruidenberg	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Moerdijk	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO
2005-2006	2.290	59	2.6%	26	33	2005-2006	1.534	67	4.4%	23	44	2005-2006	2.885	105	3.7%	26	79
2012-2013	2.238	26	1.2%	5	21	2012-2013	1.666	32	1.9%	4	28	2012-2013	2.915	50	1.7%	5	45
2013-2014	2.246	21	0.9%	1	20	2013-2014	1.655	25	1.5%	4	21	2013-2014	2.991	39	1.3%	7	32
2014-2015	2.235	26	1.2%	3	23	2014-2015	1.685	31	1.8%	4	27	2014-2015	3.066	43	1.4%	10	33
2015-2016	2.237	23	1.0%	2	21	2015-2016	1.667	18	1.1%	3	15	2015-2016	3.054	41	1.3%	5	36
2016-2017	2.231	26	1.2%	5	21	2016-2017	1.704	24	1.4%	4	20	2016-2017	3.061	45	1.5%	7	38
2017-2018	2.229	24	1,08%	5	19	2017-2018	1.753	24	1,37%	3	21	2017-2018	3.037	45	1,48%	6	39
2018-2019	2.150	37	1,72%	5	32	2018-2019	1.779	21	1,18%	1	20	2018-2019	2.985	37	1,24%	10	27
2019-2020	2.061	21	1,02%	3	18	2019-2020	1.719	26	1,51%	2	24	2019-2020	2.958	45	1,52%	3	42

Meest actuele vsv-cijfers van het Ministerie van OCW (2/3)

Oosterhout	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Bergen op Zoom	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Halderberge	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO
2005-2006	4.263	177	4.1%	71	106	2005-2006	5.343	309	5.8%	88	221	2005-2006	2.402	94	3.9%	30	64
2012-2013	4.406	76	1.7%	11	65	2012-2013	5.208	129	2,50%	27	102	2012-2013	2.272	30	1.3%	4	26
2013-2014	4.439	91	2.1%	15	76	2013-2014	5.258	125	2.4%	14	111	2013-2014	2.286	49	2.1%	5	44
2014-2015	4.413	89	2.0%	18	71	2014-2015	5.183	98	1.9%	17	81	2014-2015	2.273	33	1.5%	10	23
2015-2016	4.353	58	1.3%	8	50	2015-2016	5.154	95	1.8%	12	83	2015-2016	2.234	39	1.8%	3	36
2016-2017	4.339	89	2.1%	10	79	2016-2017	5.154	109	2.1%	10	99	2016-2017	2.250	44	2.0%	6	38
2017-2018	4.328	87	2,01%	21	66	2017-2018	5.167	106	2,05%	10	96	2017-2018	2.226	37	1,66%	10	27
2018-2019	4.213	81	1,92%	12	69	2018-2019	5.137	127	2,47%	12	115	2018-2019	2.235	37	1,66%	3	34
2019-2020	4.098	84	2,05%	12	72	2019-2020	4.988	99	1,98%	5	94	2019-2020	2.198	30	1,36%	4	26

Roosendaal	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Steenbergen	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Woensdrecht	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO
2005-2006	6.124	284	4.6%	68	216	2005-2006	1.855	71	3.8%	23	48	2005-2006	1.478	68	4.6%	23	45
2012-2013	6.006	138	2.3%	30	108	2012-2013	1.867	37	2%	4	33	2012-2013	1.584	38	2.4%	5	33
2013-2014	5.846	143	2.4%	30	113	2013-2014	1.889	38	2.0%	4	34	2013-2014	1.612	25	1.6%	7	18
2014-2015	5.857	135	2.3%	22	113	2014-2015	1.820	37	2.0%	5	32	2014-2015	1.601	27	1.7%	5	22
2015-2016	5.770	120	2.1%	24	96	2015-2016	1.771	26	1.4%	2	24	2015-2016	1.584	27	1.7%	1	26
2016-2017	5.829	125	2.1%	26	99	2016-2017	1.792	18	1.0%	1	17	2016-2017	1.585	34	2.2%	5	29
2017-2018	5.840	123	2,11%	23	100	2017-2018	1.793	19	1,06%	2	17	2017-2018	1.554	24	1,54%	4	20
2018-2019	5.742	169	2,94%	21	148	2018-2019	1.746	36	2,06%	3	33	2018-2019	1.470	41	2,79%	5	36
2019-2020	5.558	126	2,27%	10	116	2019-2020	1.673	18	1,08%	2	16	2019-2020	1.417	26	1,83%	4	22

Meest actuele vsv-cijfers van het Ministerie van OCW (3/3)

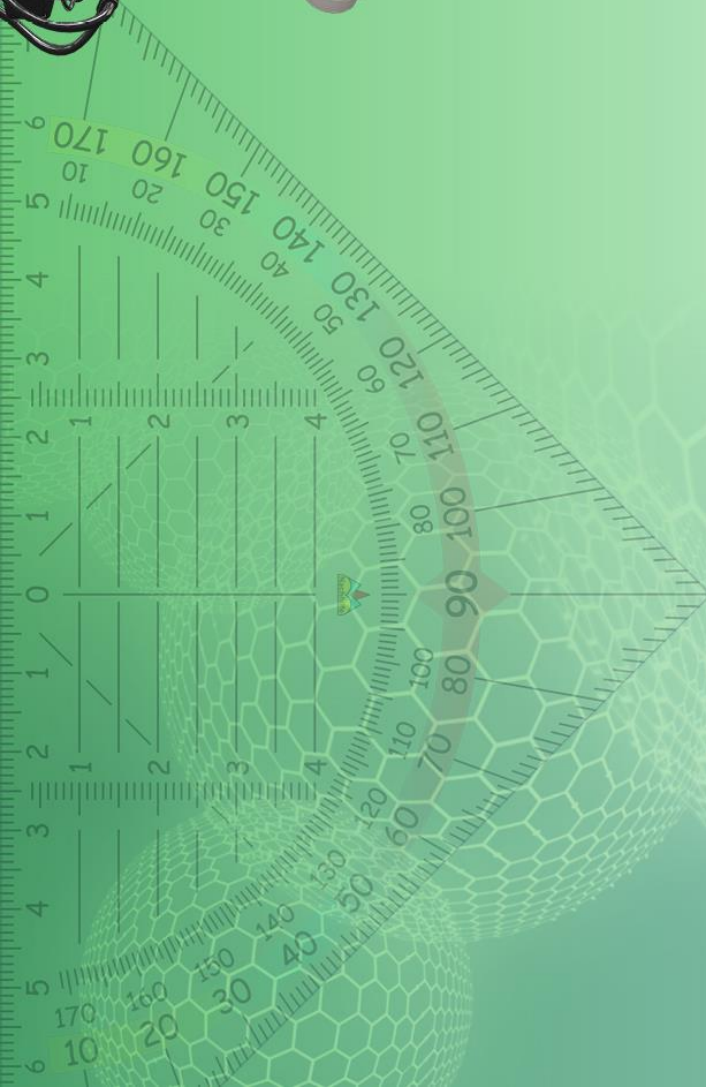
Etten-Leur	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Rucphen	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO
2005-2006	3.234	146	4.5%	42	104	2005-2006	1.684	76	4.5%	24	52
2012-2013	3.189	53	1.7%	6	47	2012-2013	1.604	31	1.9%	5	26
2013-2014	3.251	57	1.8%	4	53	2013-2014	1.581	41	2.6%	5	36
2014-2015	3.281	62	1.9%	5	57	2014-2015	1.564	30	1.9%	3	27
2015-2016	3.331	49	1.5%	6	43	2015-2016	1.532	25	1.6%	3	22
2016-2017	3.399	48	1.4%	4	44	2016-2017	1.522	24	1.6%	4	20
2017-2018	3.522	60	1,70%	8	52	2017-2018	1526	37	2,42%	6	31
2018-2019	3.580	65	1,82%	7	58	2018-2019	1459	29	1,99%	3	26
2019-2020	3.561	54	1,52%	8	46	2019-2020	1447	37	2,56%	4	33

Zundert	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO
2005-2006	1.729	45	2.6%	13	32
2012-2013	1.840	18	1%	4	14
2013-2014	1.818	25	1.4%	7	18
2014-2015	1.764	15	0.9%	4	11
2015-2016	1.693	22	1.3%	5	17
2016-2017	1.631	20	1.2%	3	17
2017-2018	1579	19	1,20%	3	16
2018-2019	1533	25	1,63%	7	18
2019-2020	1446	18	1,24%	3	15

Altena	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO
2005-2006	4.803	159	3.3%	60	99
2012-2013	4.790	85	1.8%	13	72
2013-2014	4.830	67	1.4%	14	53
2014-2015	4.883	44	0.9%	9	35
2015-2016	4.918	59	1.0%	13	46
2016-2017	4.934	51	1.0%	6	45
2017-2018	4905	65	1,33%	9	56
2018-2019	4853	68	1,40%	9	59
2019-2020	4871	48	0,99%	4	44

Bijlagen

Sinds 1 januari 2020 is Cas Christiani werkzaam als ketenmanager Jeugd bij de gemeente Breda. Hij vertelt over de bestuurlijke taken die hij het afgelopen schooljaar heeft overgenomen van RBL West-Brabant en wat hem is overgeleverd.

Hoe ben jij betrokken bij RBL West-Brabant?

“Als ketenmanager Jeugd heb ik vier teams onder mijn hoede. Twee teams werken enkel voor de gemeente Breda en twee teams werken regionaal, waarvan RBL er één is. Ik ben op hetzelfde moment begonnen in deze rol als Josieke Borsten in haar functie als teamleider. Haar takenpakket bleek fors. Een bestuurlijk overleg dat ik als ketenmanager verricht voor de jeugdhulpregio, voerde Josieke voor RBL. Maar Josieke is in de eerste plaats teamleider om de mensen in staat te stellen om hun werk te kunnen doen. Dat is haar kerntaak. En dus hebben we besloten dat ik een aantal bestuurlijke taken zou overnemen die ik ook verricht voor de jeugdhulpregio. Op die manier hebben we de werkwijze van beide teams meer gelijkgetrokken en kan Josieke zich concentreren op het team. Zo ben ik er ingestapt.”

Wat is je overgeleverd?

“Vanaf het moment dat ik RBL leerde kennen, is mij met name de diversiteit aan deelnamen van gemeenten, dus de verschillende producten die zij afnemen, overgeleverd. Wat neemt een gemeente nu precies af van RBL? En hoe zit het met de rolverdeling bij de besluitvorming? Een gemeente die iets kleins afneemt, heeft toch een grote stem in de besluitvorming. Dat vind ik bijzonder. Maar dat is al zo sinds 2012 en daar heeft iedereen zich in kunnen vinden.

Wat mij ook opvalt, is dat het team van RBL met weinig mensen veel werk verziet. De werkdruk is hoog, dus er wordt echt het uiterste van ze gevraagd. Maar toch staan ze er. Ook in coronatijd hebben zij nieuwe verbanden opgezocht en innovatief gewerkt om de jongeren niet uit het oog te verliezen. Daar kan ik alleen maar bewondering voor hebben.”

Wat kan er beter?

“We hebben afgelopen jaar gezien dat het nog veel energie kost om de jeugdhulp en het onderwijs goed met elkaar te verbinden. Door wetgeving of budgetten hebben gemeenten hokjes gemaakt die de buitenwereld niet altijd kan volgen en soms zelfs in de weg staan. Als er een oplossing voorhanden is, wordt er soms flink gesteggeld over de kosten: is de gemeente aan zet of toch het samenwerkingsverband, wordt het potje voor passend onderwijs aangesproken, voor leerlingvervoer of voor maatschappelijke ondersteuning? We zijn soms veel tijd kwijt om dat met elkaar te bespreken en te bepalen, terwijl de jongeren en hun ouders alleen maar willen dat een kind weer naar school kan. Zullen we proberen om de belemmeringen die we onszelf hebben opgeworpen, samen op te lossen, zodat de jongeren en hun ouders ons als één gemeente of één ondersteuningsteam ervaren?”

Wat gun je RBL?

“De Gemeenschappelijke Regeling dateert uit 2012. De wereld is in tien jaar tijd flink veranderd. Laten we dit moment aangrijpen om een rondje te maken langs alle deelnemers en samen te bespreken hoe zij tegen tien jaar RBL aankijken. Wat is het doel waar we samen voor staan? En hoe kunnen wij onze mensen de ruimte geven om dat doel na te streven?”

Het recht op onderwijs vinden we allemaal ontzettend belangrijk. Laten we dan niet zelf allerlei drempels opwerpen, maar laten we meer vanuit de bedoeling gaan werken. Hoe kunnen we de jongeren nog meer centraal stellen dan we al doen? Aan de bevoegdheid van het team zal het in elk geval niet liggen.” ■

Alle hens aan dek om kwetsbare jongeren een nieuwe start te bieden

Interview met RMC-coördinator Marieke Bart en regionaal projectleider RMC Annemiek van Schilt

Gemeenten en scholen werken in Nederland regionaal samen om schooluitval tegen te gaan en een sluitend vangnet te creëren voor kwetsbare jongeren. Het regionaal programma 2021-2024 van de RMC-regio West-Brabant kreeg de titel ‘Gezien, gehoord en geholpen worden’. RMC-coördinator Marieke Bart (namens de gemeenten) en Annemiek van Schilt (namens het onderwijs) vertellen hoe beroepsopleider Curio en RBL West-Brabant intensief samenwerken om kwetsbare jongeren te ondersteunen bij het maken van een vervolgstap naar een passende plek in de samenleving.

Wat is het startcollege?

Annemiek van Schilt: “Het startcollege is een term die we binnen Curio gebruiken voor het bieden van flexibel onderwijs en passende trajecten voor kwetsbare jongeren. Zo helpen we ze om een volgende stap te maken. Dat kan naar een vervolgopleiding zijn, maar ook naar werk. De verschillende type onderwijs voor deze doelgroep hebben we een aantal jaar geleden samengevoegd onder de noemer Startcollege. Dit omvat verschillende vormen van onderwijs, zoals entree, de Internationale Schakelklas (ISK), vavo, NT2 en de praktijkschool.”

Marieke Bart: “De meeste jongeren vervolgen na de basisschool hun weg naar de verschillende onderwijsniveaus. Maar die route volgt niet iedereen. Het startcollege is bedoeld voor kwetsbare jongeren die het eerder niet gelukt is om de overstap te maken naar een vervolgopleiding, om wat voor reden dan ook. Die wil je dus goed bij je houden. Dat betekent dat je kijkt naar de mogelijkheden en dat je ze goed begeleidt.”

Hoe is hierin de samenwerking tussen RBL en scholen?

Annemiek van Schilt: “We willen samen een sluitend vangnet creëren voor kwetsbare jongeren. Daar hebben we elkaar hard voor nodig.

De leerplichtambtenaren en RMC-trajectbegeleiders van RBL West-Brabant houden gesprekken op onze scholen, we bespreken samen de in- en uitstroom van jongeren en we trekken gezamenlijk op bij complexe casuïstiek. Zo kunnen we een casus vanuit verschillende invalshoeken belichten. Door de nauwe samenwerking houden we beter zicht op de jongeren.”

Wat levert deze aanpak op?

Annemiek van Schilt: “Het doel van het startcollege is om kwetsbare jongeren nieuwe kansen te bieden. Dankzij de samenvoeging van verschillende onderwijsvormen kunnen we flexibel onderwijs aanbieden. Bijvoorbeeld door jongeren de mogelijkheid te geven om onderdelen of modules bij andere opleidingen of op andere niveaus te volgen. Zo biedt het startcollege een opstap naar een passende plek in de maatschappij. Het liefst ondersteunen we jongeren richting het behalen van een startkwalificatie, maar dat is niet voor iedereen haalbaar. Wij kijken wat er wél mogelijk is, bijvoorbeeld door onderdelen van een opleiding te belonen met deelcertificaten. Uiteindelijk gaat het erom dat een jongere goed landt in de maatschappij.”

Marieke Bart: “Als een jongere bijvoorbeeld gezakt is voor Engels of een ander vak van zijn opleiding, maar zijn praktijkvakken fantastisch doet en een rugzak vol stage-ervaringen meeneemt, dan kan hij misschien met deelcertificaten en veel praktijkkennis een werkgever ontzettend blij maken en zo een plek in de maatschappij veroveren. Volgens de officiële definitie is zo’n jongere dan nog steeds een voortijdig schoolverlater, maar hij is wél zelfredzaam en bouwt aan zijn toekomst. Dat is wat we willen, dat de jongeren goed terechtkomen.”

Alle hens aan dek om kwetsbare jongeren een nieuwe start te bieden

Interview met RMC-coördinator Marieke Bart en regionaal projectleider RMC Annemiek van Schilt

Waar gaat de aandacht de komende tijd naartoe?

Annemiek van Schilt: “Mede dankzij de duidelijke positionering van het startcollege zien we een grote toename van het aantal leerlingen. In de coronatijd hebben wij op verschillende locaties crisisopvang verzorgd. Ook daar was de toeloop enorm. We hebben de handen ineen geslagen om zoveel mogelijk te voorkomen dat jongeren uit beeld raakten. Natuurlijk zijn we blij dat de jongeren ons steeds beter weten te vinden, maar tegelijkertijd vraagt de toeloop veel van alle betrokkenen. We willen de jongeren de aandacht geven die ze verdienen.”

Marieke Bart: “De medewerkers van RBL West-Brabant zijn ontzettend bevlogen en ook de scholen doen wat ze kunnen om kwetsbare jongeren binnenboord te houden. Maar het piept en kraakt. Onderwijs en zorg liggen dicht bij elkaar. De grenzen zijn al snel grijs gebied, waardoor een verschuiving in druk en taken op de loer ligt. Het blijft een uitdaging om iedere jongere de zorg en aandacht te geven die nodig is en het vangnet te creëren dat we iedereen gunnen. Het liefst zouden we meer inzetten op preventie, maar realistisch gezien is er nu alleen ruimte voor de wettelijke taken. Daarin valt nog een wereld te winnen.” ■

Op adem komen na de hectiek van corona: zorg, aandacht en lef tonen voor de duurzame inzetbaarheid van een bevlogen team | Josieke Borsten en Sabina Bakkers

De bedoeling centraal: ‘Onze mensen zijn harder nodig dan ooit’

Het schooljaar 2020-2021 was een hectisch jaar, dat opnieuw in het teken stond van corona. “Er is ontzettend veel van onze mensen gevraagd,” beseffen teamleider Josieke Borsten en coördinator Sabina Bakkers. Beiden zijn enorm trots op het team van RBL West-Brabant, maar delen ook hun zorgen. “Het werk is complexer geworden, maar tegelijkertijd belangrijker dan ooit. Onze mensen komen op voor het recht van jongeren om onderwijs te volgen. Laten we ook de mensen zelf niet uit het oog verliezen.”

Het schooljaar begon hoopvol met grotendeels fysiek onderwijs, maar al snel werd een nieuwe lockdown afgekondigd. De onzekerheid die corona met zich meebracht, is het hele jaar gebleven. “Er is een groot beroep gedaan op de veerkracht van iedereen in ons team,” benadrukt Josieke. “Zij moesten zich steeds opnieuw aanpassen aan een nieuwe situatie. Zij hebben geweldig werk geleverd.”

Maar het was geen makkelijk jaar. De coronacrisis heeft de problemen die jongeren al hadden, **versterkt**. De complexiteit van de casussen is toegenomen, merken Josieke en Sabina. “Vaak is er sprake van multiproblematiek en heeft een jongere ondersteuning nodig op verschillende leefgebieden. Onze mensen zijn steeds in gesprek gegaan met jongeren, ouders, scholen en ketenpartners om te kijken naar de mogelijkheden. Hoe kunnen we een eerste stap richting onderwijs weer mogelijk maken?”

Complexere problematiek en hogere werkdruk

De coronacrisis onderstreept ook het belang van het preventieve werken van de leerplichtambtenaren en RMC-trajectbegeleiders. “Bij complexe casussen blijkt vaak dat er eerder signalen zijn blijven liggen,” vertelt Josieke. “Dat is zonde. Hoe eerder scholen verzuim melden, hoe sneller ons team daarop kan inspelen en hoe kleiner de interventie die nodig is om een jongere weer op weg te helpen. Dat doet ook iets met het zelfvertrouwen.”

‘Vergeet jezelf niet – als je voor een ander zorgt.’ Zo heet de **nationale campagne** om de mentale veerkracht van zorgprofessionals te versterken. Ook van het team van RBL West-Brabant is veel gevraagd, beseffen Josieke en Sabina. De teamleider organiseerde koffie-to-go-momenten, maakte wandelingen en ging afgelopen jaar bij medewerkers langs om te vragen hoe het gaat. “Onze mensen maken soms heftige dingen mee. Lastige gesprekken met boze ouders bijvoorbeeld over wachtlijsten bij de jeugdhulp. Tegelijkertijd stijgt het aantal vragen, worden de problemen complexer en is het ziekteverzuim afgelopen jaar verdubbeld. En de werkdruk wás al hoog.”

Op adem komen en vooruit kijken

Die hoge werkdruk vormt een serieus risico voor de gezondheid en het welzijn van de medewerkers, beseffen Josieke en Sabina, terwijl de gevolgen van uitval enorm zijn. “Onze formatie is gebaseerd op de onderkant van de branchenorm uit 2004. Daarmee is de formatie toereikend voor de uitvoering van de wettelijke taken,” legt Sabina uit. “Maar nu het aantal, de complexiteit en de doorlooptijd van de casussen toeneemt, blijven de preventieve taken liggen. Terwijl we die allemaal zo belangrijk vinden.”

Het komende jaar willen Josieke en Sabina ‘het covid-gevoel’ achter zich laten en vooruit kijken. “Dat begint bij de basis op orde brengen, zodat onze mensen op adem kunnen komen,” beseft Josieke. “Als je continu onder topspanning werkt, heb je geen ruimte om te reflecteren: wat is de bedoeling van ons werk en hoe kunnen we het morgen beter doen? Maar dat zijn we wél verplicht. Aan de jongeren en aan onze mensen.”

Josieke wil met alle betrokken partners van de Gemeenschappelijke Regeling een gesprek aangaan. “Doen we met z’n allen wat we voor ogen hebben? Onze mensen staan dag in, dag uit voor de jongeren in onze regio klaar. De bedoeling van het werk zit écht in hun hart. Dan moeten wij ervoor zorgen dat zij kunnen doen waarvan wij allemaal vinden dat het zo hard nodig is. Laten we lef tonen zodat ook zij zich gehoord, gezien en begrepen voelen. Net als de jongeren.” ■

Starten bij RBL in coronatijd: Laura van Gijzen en Piet Raaijmakers namen de uitdaging aan

Interview met RMC trajectbegeleider Laura van Gijzen en leerplichtambtenaar Piet Raaijmakers

Midden in coronatijd zijn RMC-trajectbegeleider Laura van Gijzen en leerplichtambtenaar Piet Raaijmakers gestart in hun nieuwe functies Bij RBL West-Brabant. Beiden hebben een commerciële achtergrond, maar voelen zich nu helemaal op hun plek in hun maatschappelijke rol. “Maatwerk bieden aan jongeren op een cruciaal moment in hun leven, dat is het mooiste wat er is.”

Hoe kwamen jullie bij RBL West-Brabant terecht?

Laura van Gijzen: “De coronaperiode was voor mij een moment van bezinning. Ik heb altijd de wens gehad om iets voor de maatschappij te betekenen. Ik heb een opleiding gevolgd binnen de politie, maar ik ben vervolgens de commerciële arbeidsbemiddeling ingestroomd. Bij toeval kwam ik op de website van RBL West-Brabant terecht. Ik had nog nooit van RMC-trajectbegeleiding gehoord, maar het is een ontzettend mooi sociaal vangnet. Toen er een vacature vrijkwam in team West, besloot ik te solliciteren. In februari 2021 mocht ik aan de slag als RMC-trajectbegeleider met standplaats Halderberge. Het is een regiofunctie, dus ik werk voornamelijk hybride. En daar heb ik geen moment spijt van gehad.”

Piet Raaijmakers: “Ik ben in november 2019 in dienst gekomen bij RBL als VSV-participatiecoach, een functie die gericht is op de ondersteuning van voortijdig schoolverlaters richting de arbeidsmarkt. Toen in maart 2020 plotseling alles op slot ging vanwege corona, werd deze kwetsbare groep hard geraakt. Jongeren die zonder startkwalificatie aan het werk waren gegaan, verloren veelal hun tijdelijke contract. Zij waren als eerste de dupe van de verslechterde economie. Dat onderstreept het belang van het voorkomen en terugdringen van verzuim en schooluitval, waar RBL zich sterk voor maakt.

Wat is jullie afgelopen jaar opgevallen?

Piet Raaijmakers: “Wat mij opvalt, zijn de toenemende spanningen in gezinnen. Bijvoorbeeld doordat ouders in scheiding liggen en door de verhitte woningmarkt onder één dak moeten blijven wonen. Kinderen zijn daar snel de dupe van. Daarnaast zie ik dat nu de economie weer aantrekt, er een groenpluk ontstaat van 16-jarigen: jongeren die zonder diploma aan het werk gaan. Met in het achterhoofd de voortijdig schoolverlaters die als eerste hun baan verloren in het begin van de coronacrisis, maak ik mij daar zorgen over. Verder merk ik dat het een flinke uitdaging is voor mij en mijn collega’s om iedere dag onze caseload goed af te werken. De motivatie is groot, maar de werkdruk is hoog.”

Laura van Gijzen: “Mij valt op dat het aantal kwetsbare jongeren toeneemt. Vaak is er van alles aan de hand in de thuissituatie. Daarom gaan we ook in onze regio RMC-actietafels oprichten om complexe casuïstiek te bespreken met ketenpartners. Verder draai ik spreekuren op scholen. Jongeren waar zorgen over zijn, nodig ik uit voor een gesprek om te achterhalen wat er achter het beginnend schoolverzuim zit. Dat maakt mijn werk beter beheersbaar, omdat scholen al eerder dan een officiële melding bij DUO aan de bel trekken. Zo kan ik preventief werken. Ik merk dat scholen dat waarderen. En jongeren zelf ook, omdat ze gezien en gehoord worden.”

Starten bij RBL in coronatijd: Laura van Gijzen en Piet Raaijmakers namen de uitdaging aan

Interview met RMC trajectbegeleider Laura van Gijzen en leerplichtambtenaar Piet Raaijmakers

Wat maakt jullie werk zo mooi?

Piet Raaijmakers: “Ik had al een positief beeld van de functie, maar ik vind het werk nóg leuker dan ik had verwacht. Geen dag is hetzelfde. Ik heb 53 scholen onder mijn hoede, variërend van primair onderwijs tot voortgezet speciaal onderwijs, dus ik heb veel verschillende contacten. Elke situatie is uniek. Het contact met mensen en het onderzoek doen is steeds weer anders. Wat zit er achter het schoolverzuim, welke ketenpartners zijn in beeld en hoe kunnen we een jongere helpen? Achter verzuim zit vaak een heel verhaal.”

Laura van Gijzen: “Alles wat ik zocht, vind ik terug in deze baan. Het is echt mensenwerk. Niet alleen in de samenwerking met scholen en ketenpartners, maar zeker ook met de jongeren. Het is een rol die je moet liggen, waar je gevoel voor nodig hebt. Jongeren hebben feilloos door of je oprecht bent en ze hun verhaal bij je kwijt kunnen. In deze functie kun je écht iets betekenen. De jongeren hebben vaak een flinke rugzak. Maar voor jongeren die willen, is er veel mogelijk. Ik vind het geweldig om daar maatwerktrajecten voor uit te werken en ze weer perspectief te geven. Daarmee kun je echt verschil maken.” . ■

